

Taboz

1999

EL FORTIN

1-2

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB
Mnenja Zveze Tabora SPB predstavljajo članki,
ki so podpisani od Glavnega odbora.
Izdaja ga konzorcij.

Predsednik: inž. Anton Matičič

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila:
za lastništvo lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the
Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación
de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

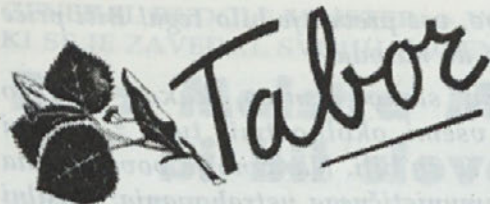
Composición, diagramación, armado e impresión (tisk):
Talleres Gráficos VILKO S. R. L.
Estados Unidos 425 (1101) Buenos Aires, Argentina
Tel. (54-11) 4362-7215/4307-1044 - Fax: (54-11) 4307-1953
E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte na naslov:
Bogoslav Šušteršič,
Gral. Vacca 988
(1686) Hurlingham, Pcia. Buenos Aires, Argentina.

Dopise, članke in ostalo pošto pošiljajte na naslov:
Ivan Korošec,
A. Lanz (C. 24) 4391,
(1884) Berazategui, Pcia. Buenos Aires, Argentina.

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Enero-Febrero 1999 • Buenos Aires • Januar-Februar 1999

V LETO 1999

„Kaj nam bo prineslo to leto? Je vsakoletno vprašanje ob vstopu v novo leto. Na splošno mislimo na dogajanja in dogodke, ki niso odvisni od naše dejavnosti: rojstva, smrti, poroke, naravne nesreče, vesele in žalostne dogodke.

Istočasno pa se v nas poraja vprašanje, kako bo z menoj v tem letu? Kaj bom jaz doprinesel, v čem bo moja aktivnost in uspeh?

Z novoletnimi voščili sreče, uspeha in zdravja, je prišlo v naše uredništvo zanimivo pismo mladeniča iz Slovenije, kjer pravi, da ga branje „druge plati zvona“ krepko pretresa, „ker nisem vedel, da je zgodovina našega naroda krvava do te nenormalne mere“. Zahvaljuje se, da mu je branje zamolčane resnice odplo oči.

„Zdaj se z vami strinjam v srcu in duši!“ zaključuje idealni mladenič svoja presenečenja.

Z mislijo na tega mladeniča in na vso našo slovensko mladino, ki danes svobodno išče resnico krvave revolucije in polstoletnega suženstva, se vprašajmo posebno mi preživeli domobranci in naši zvesti prijatelji: „Kaj bomo mi doprinesli, da bo resnica zajela vso Slovenijo ali vsaj tiste, ki jo iščejo?“

Ko nas je Bog ohranil, je nam dal prav to poslanstvo: Biti priče resnice, brez primesi sovraštva ali celo maščevanja; to

vodi naš narod v pogubo, vse preveč je bilo tega! Biti pričevalci cele resnice, z ljubeznijo do naroda!

Pišimo in govorimo samo resnico, kakor smo jo doživljali. Resnico z vsemi okolnostmi, tudi z našimi napakami in prestopki, če so bili. Naravno je povdarek na tistih prvih začetkih komunističnega ustrahovanja: Nasilni odvzem hrane in živine, groženj, ugrabljanja, umorov v letih 1941/42, ko smo še brez obrambe v nasilju okupatorja in partizanov prosili: „Nikarte!

Ob poznani resnici, posebno mlademu rodu, bo vsa napihnjena in parfimirana slava t.im. NOB končno spet dobila svoj naravni vonj krvi in mrličev.

Če ne utegneš za pisanje, povej v snemalec, preprosto, kot v domačem pogovoru. Povej vse kar ti leži na duši in pošlji na naše uredništvo. Tvoja resnica bo osvobodila marsikatero mlado slovensko dušo.

Urednik

Zima v gorah

Brez Maistra Maribor ne bi bil slovenski

V času po prvi svetovni vojni, ko so se porajale mnoge uresničljive in neuresničljive odločitve pri dotlej zatiranih narodih, v času negotovosti zaradi nevarnosti izgube narodnih ozemelj, je odgovornost za svoje ljudstvo prevzel nase tudi Rudolf Maister s soborci. Svetu in lastnim ljudem je s tem dokazal narodovo voljo, voljo za obstoj in preživetje.

Rudolf Maister se je rodil v Kamniku leta 1874. Obiskoval je ljubljansko gimnazijo, nato je šel na Dunaj v domobransko kadetsko šolo. Leta 1894 je bil uvrščen v ljubljanski domobranski polk. Večino časa je služil v Sloveniji in tako je ostal povezan s svojim narodom. Leta 1914, ko se je začela svetovna vojna, je zaradi bolehnosti ostal v zaledju. Sredi leta 1917 je spoznal, da se bliža zlom Avstrije, zato je začel slovenske častnike v Mariboru pripravljati na prevrat. Zaradi tega je padel v nemilost pri nemških oficirjih in mariborskih Nemcih. Ti so v njem videli svojega največjega nasprotnika. Tožarili so ga tako dolgo, da je bil ob službo, in so proti njemu sprožili sodno preiskavo. Šele po intervenciji dr. Antona Korošca pri cesarju Karlu je bil Maister rehabilitiran in se je na srečo Slovencev vrnil v Maribor.

Bolj ko se je bližal konec 1. svetovne vojne, jasnejša je postajala slika. S habsburško monarhijo in nemškim gospodovanjem je šlo h koncu. Ta položaj je Slovence, Hrvate in avstroogrske Srbe navajal na misel, da se je treba pripraviti na prevzem oblasti. Začeli so organizirati razne manifestacije in organe za prevzem oblasti. V prvi polovici oktobra 1918 je bil v Sloveniji kot predstavniško telo prihodnje države ustanovljen narodni svet za Slovenijo in Istro; sledile so ustanovitve pokrajinskih odsekov narodnega sveta. Naloga teh je bila izvajanje oblasti. S kapitulacijo je morala Avstrija kot pogoj za premirje sprejeti Šilsonovo načelo o samoodločbi narodov, s čimer so Južni Slovani v okviru Avstrije dobili možnost za odcepitev in oblikovanje lastne države. To so tudi storili. Že 29. oktobra 1918, torej pred koncem avstro-ogrske monarhije, je bila v Zagrebu in v Ljubljani razglašena svobodna Država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta država ni imela

točno določenih mej niti nevtralnega mejnega pasu. To je postalo usodno za Koroško in štajersko Posavje, kjer so v mestih in večjih krajih imeli večino Nemci, ki se niso strinjali s priključitvijo teh območij Državi SHS.

Na dan rojstva nove države so imela v Mariboru posvetovanje razna nemška nacionalna društva; postajalo je burno.

Maister je spoznal, da bo tistemu, ki bo imel v rokah Maribor, pripadlo tudi Posavje. Odločilni trenutek je nastopil 1. novembra 1918. Takrat je mariborski štacijski poveljnik sklical sestanek vseh višjih častnikov. Na njem so razglabljali o prihodnosti. Maistra ni presenetilo, da je večina sodila, da je prihodnost Maribora v okviru Avstrije. Samozavestno je prekinil sestanek in izjavil, da v imenu vlade Države SHS prevzema vrhovno vojaško poveljstvo nad Mariborom in slovensko Štajersko. Njegov nastop je bil tako odločen, da so na njegovo stran stopili vsi polkovniki in podpolkovniki. Mariborski narodni svet je Maistra imenoval za generala, postal je prvi slovenski general.

Maribor

Svoje dejanje — prevrat — je Maister izvedel mojstrsko, brez prelivanja krvi, čeprav je bilo tvegano, ker je bilo v Mariboru neprimerno več nemškega vojaštva kot slovenskega in na nemški strani je stal pretežni del Maribora. Vendar je Maister računal na moralno zavest Slovencev — in uspelo mu je. S tem si je pridobil neomejeno avtoriteto.

Ker je kopnelo število slovenskih vojakov, ki so po koncu vojne odhajali domov, in ker od antante ni bilo mogoče pričakovati takojšnje pomoči, je bil Maister primoran izdati mobilizacijsko povelje za svoje območje. Do konca novembra je zbral toliko vojakov, da je nastal Mariborski polk, ki je v noči na 24. november 1918 izvršil razorožitev in dokončno odpravo nemških čet (Schutzehr) v Mariboru.

Po utrditvi položaja v Mariboru je Maister začel zasedati severno narodnostno mejo. Pri tem si je za cilj postavil doseči in držati v rokah vse slovensko narodnostno ozemlje ne samo na Štajerskem, temveč tudi v Prekmurju in na Koroškem. Od Maistrovih borcev zasedena črta je odločila, da so štajersko ozemlje južno od demarkacijske črte in posredno tudi Prekmurje ter Mežiško dolino na mirovni konferenci v Parizu prisodili Jugoslaviji.

Kaj več pa Maister ni mogel storiti na Koroškem, saj mu je za dve fronti primanjkovalo vojaštva. Prepozno je bilo tudi v smislu diplomatskih potez, saj je mendarodna komisija presodila v korist Avstrije, pri čemer se je oprla na strateško mejo na Karavankah. Edino, kar so ponudili Slovincem, je bil plebiscit za Celovško kotlino. V začetku julija 1919 je Maister ustanovil narodni svet za plebiscitno ozemlje. Njegov namen je bil pomagati Slovincem in jih pripravljati na plebiscit. Tik pred odločitvijo je mednarodna diplomacija Maistra in njegove vojake umaknila s Koroške. Bali so se namreč, da bi objektivno spremljali plebiscit, in bali so se njihovih reakcij. Koroška tragedija je Maistra upognila. Leta 1923 se je upokojil, vendar je še vedno deloval v smilu zbiranja narodno zavednih delavcev okrog sebe in razmišljal o severni meji in njeni naslonitvi in trdnejši povezavi z matično domovino. Umrl je leta 1934, star komaj 60 let.

Podoba generala Maistra pa bi bila pomanjkljiva, če ne bi bila omenjena njegova ljubezen do knjig. V njih je videl eno najpomembnejših prič tega, kar smo Slovenci kot narod ustvarili. V njegovi knjižnici so zastopane knjige vseh naših dob, med njimi mnoge raritete.

Rudolf Maister se je tudi sam literarno udejeval kot pesnik. Pisal

je v Ljubljanski Zvon in druge liste, bil je izredni član ljubljanske Zadruga. Kot tridesetletnik je izdal svojo prvo zbirko pesmi — Poezije. V liriko s to zbirko ni prinesel nič bistveno novega, a poudarjal je vedrino in lahkotnost življenja.

Po osmih letih se kot pesnik znova oglasil, to pot s čustveno poglobljeno in vsebinsko polnejšo pesmijo — pesmijo o domovini, o boju za njeno svobodo, o ljubezni do njene kulture in lepote.

Tudi po vojni je nadaljeval z opevanjem naših pokrajin. V teh slavospevih bo Rudolf Maister — pesnik Vojanov živel prav tako, kakor bo živel z zgodovinskim delom, ki ga je izvršil kot vojak.

Mojca Šorn

Slovesna proglasitev slovenskega narodnega osvobojenja dne 29. oktobra 1918 na Kongresnem trgu v Ljubljani

„...MI PA SMO VŽGALI V NAŠA SRCA MAŠČEVANJE KOT PROGRAM IN VSEBINO...“

Partizanski pisatelj Tone Seliščar 26. maja 1945, ob obisku krvavega „maršala“ Tita v Ljubljani.

Ob koncu preteklega leta je izšla v Ljubljani „Temna stran meseca“, knjiga zgodovine totalitarizma v Sloveniji iz let 1945/1990. Predstavljena je bila z dokumentarnim gradivom razstave v Cekinovem gradu.

Urednik pisatelj Drago Jančar citira v uvodu Slovenskega poročevalca iz tistega maja 45:

„V soboto 26. maja 1945 doživi naša bela Ljubljana dan radosti, dan velike radosti, ko sprejema svojega voditelja in ljubitelja mladine, maršala Tita.“

Istega dne Poročevalec objavlja na prvi strani čestitke Titu za 55. rojstni dan in brzojavko maršala Stalina.

„Pozoren bralec“, pravi Jančar, „bo v tem slavnem spisu našel med besedami navdušenja tudi zlo prerokbo, napoved uničenja pod Titovim vodstvom notranjih in zunanjih sovražnikov.“

Pisatelj Jančar ugotavlja: „Kdor je znal med izlivi sreče in navdušenja odkriti zloveški stavek in kdor je to napoved povezal z uvodnikom istega dne, na isti strani Toneta Seliškarja, tega je moral spreleteti srh:

„Mi pa bomo in smo že s krvjo vžgali v naša srca maščevanje kot program in vsebino...“

Naslednji dan je isti Poročevalec objavil Titov govor na Kongresnem trgu v Ljubljani. Kdor je hotel, je sedaj lahko razumel tudi Seliškarja.

Tito: „Kar se tiče izdajalcev, ki so bili v državi sami... to je stvar preteklosti. Roka pravice, roka maščevalka našega ljudstva, je že dosegla

ogromno večino, a samo manjšemu delu izdajalcev se je posrečilo pobegniti... Ta manjšina ne bo nikdar več gledala naših divnih planin, naših cvetočih polj. Če bi se to vendarle zgodilo, bo to trajalo zelo kratek čas."

„Divjajte, kri je zadivljala“, se soočata Tito in Seliškar z partizanskim pesnikom Borom.

„Mi pa smo vžgali s krvjo v naša srca maščevanje kot program in vsebino.“

„Danes najdeni dokumenti in vse pogostejše živa pričevanja iz različnih koncev Slovenije“, pravi Jančar, „dokazujejo, da se je v času teh zanosnih besed že začelo najstrašnejše pobijanje neoboroženih ljudi v slovenski zgodovini. Danes je dokazano, da so sledili strahotni masakri vojnih ujetnikov in civilistov, metanja trupel v protitakovske jarke okrog Celja in Maribora, v rudniške jaške okrog Hrastnika, v primorske fojbe in v strašna brezna Kočevskega Roga.“

„Ta manjšina ne bo nikdar več gledala naših divnih planin, naših cvetočih polj.“ (Tito v Ljubljani).

In če je bilo to maščevanje kot program, kaj je bilo tisto, kar je sledilo? Sledil je strah.

Za mnoga leta so postala zastraševanja, zapori, izsiljevanje, grožnje, metanja iz služb, šikaniranje, pridobivanje za tajno službe oblika družbenega obnašanja. Ustvarjena je bila nevidna mreža plazečega se strahu in ponižanj...

Vsa družba in velika večina posameznikov je padla na izpitu iz solidarnosti. To je tisto, zaradi česar se bo dediščina komunistične represije še dolgo držala... Mnogi ljudje se v srcu čutijo krive ker so sodelovali, ker niso bili vsaj solidarni z zatiranimi, okradenimi in zaprtimi... Poleg strahu je bil najmočnejše orožje totalitarizma molk. Zamolčane osebe, zamolčana življenja, zamolčani grobovi,“ ugotavlja pisatelj Jančar in zaključuje v svoji opombi: „Stvar o kateri govorimo je stvar kulture... celotnega spektra pogledov na obdobje v katerem smo živeli in v njem nekako še zmeraj živimo. Je stvar podaljšane preteklosti s katero se kratkomalo moramo soočiti, če nočemo živeti v nenehni hipokreziji, vsakršnjem sprenevedanju, ali celo konsensualni laži.“

Bistveni razlog (u.op.) ni samo pomanjkljivo zgodovinopisje, je

ledena gora preteklosti, ki nam hoče še zmeraj vladati...

V koncentracijskem taborišču Dachau stoji napis:

„Narod, ki ne pozna svoje preteklosti, je obsojen, da jo bo ponovil.“

Obstajajo pa še starejše besede o tem vprašanju, zapisane nekaj manj kot pred 2000 leti:

„ ...gledajo, pa ne vidijo in poslušajo, pa ne doumejo.“

Pisatelj Jančar zaključuje:

„Zbornik in razstava sta tukaj zato, da te besede ne bi postale vsakdanja resničnost naše sedanjosti in prihodnosti. Kajti zdaj ne gre samo za preteklost, ampak predvsem za prihodnost.“

Tito na balkonu Univerze v Ljubljani, 26. maja 1945.

Napoved pobjev.

„Ta manjšina ne bo nikdar več gledala naših divnih planin, naših cvetočih polj. Če bi se to vendarle zgodilo, bo to trajalo zelo kratek čas.“

Odlomek iz knjige „UKANE“ (tretji del)

Tone Svetina, partizanski pisatelj.

Rog se je usodno bližal.

...Takrat so gorele Hinje. Nebo nad gozdom je bilo krvavordeče. Zdaj pa je čisto in blesti se kot ploskev črnega diamanta... Pogled na to goro mu je tudi takrat zbudil tesnobo... zdaj pa se je tesnoba spremenila v grozo...

Kolona avtomobilov je zavozila v gozd. Mimo njih so brzela črna debela najbolj osamljenega sveta. Bilo mu je, kot da vro skozi njegovo zavest šumeče sanje in plapolajoči ognji. Spomnil se je Balantiča in njegovih verzov, ki jih je prebral tolikokrat, da jih je znal na pamet. Njegove besede so se prepletale s kriki gozda. Nepretrgoma so odmevali rezki rafali, kot bi se v njegovih globinah razvijala bitka. Ob

Množica na Kongresnem trgu spremlja Titov govor

butanju teles, ko so preskakovala korenine in jame, je čutil nemirne utripe src. Ni vedel, kaj počne. Nagonsko si je z zobmi zrahljal žico že toliko, da je lahko potegnil roke iz nje. Potem se je naslonil in v njem so odmevale besede pesnika, ki je s puško v rokah zgorel v Grahovem: *...na naklu smrti srp pozvanja, že v žoltem snopu groze plapolam... ...brez križev, rož, grobovi sami... joj, lep je molk s prstjo zasutih ust... konec je blizu...*

Nekdo ob njem je naglas zajokal. Vstal je vojni kurat, dvignil je roke nad glavo in naglas molil:

„Moj Bog, moj Bog, usmili se nas in nam odreši duše...“

Valjahunu so zveneale besede: *...o zemlja naša krušna mati... k tlom se bom obrnil, ni mi za drobtine zvezd in ne za veletok neba... ojoj, padal sem v strašne mreže... pokličiči k soncu me na sinji prod... ti si nebo in zemlja...*

Kolona se je počasi ustavljala. Pokanje je bilo čedalje močnejše. Bil jim je, kot bi v njivo klasja zavel vihar...

Valjahunov pogled je steklenel. Premikal je suhe ustnice, kot bi zlogoval: *...mlakuže senc so vedno ožje, ožje, vse tiše žalost v svetlem srcu pivka, kaj bi z bridkostjo ob slovesu, bilka, zdaj pridi, smrt, odvrigel sem orožje...*

Vse, kar se je dogajalo potem, je bil spomin, kakor boleč urez z britvijo. Stroji so se ustavili. Vase jih je sprejel tekoči trak, ki jih je nosil v pogubo, nezmotljivo, kot predmete serijske proizvodnje.

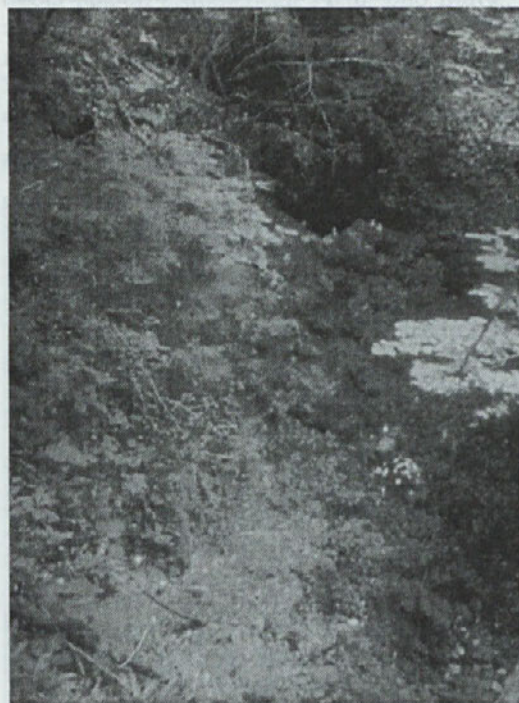
Na obeh straneh so stali stražarji drug ob drugem, z brzostrelkami v rokah, togo, trdno kot drevesa. V vrstah po pet in pet so jih pomikali proti žgočemu bobnenju. Nenadoma je zazijala pred njimi temina brezna. Rob, kjer se je svet končal in se je začnela nedoumljivost globin... Proti njemu so šli pohlevno, dokler jih ni požrla zemlja...

„Moj Bog, moj Bog, odpusti mi moje grehe,“ je zašepetal Valjahun, tik preden se je približal robu. Njegovim predhodnikom so brizgnile temne sence v hrbet ogenj. Na usodnem robu se je spotaknil in z žvižganjem zrnja v ušesih je padal v žrelo teme. Nekajkrat se je odbil od skalnih čeljusti podzemlja in pristal na mehko. Njegove oči je objela tema, iz kakršne se je porodil svet in v kakršni bo tudi utonil. Otrpnil je v grozi. Zalivali so ga vzdih, škripanje z zobmi in trzanje zamirajočih udov. Nanj so padala trupla in ga zalivala z uničujočo težo. Topli curki krvi so mu zalivali obraz, oči in roke. Nekatera trupla so se odbijala in bobnela globlje v prostore podzemskega brezna. Kričnil bi bil na pomoč, pa mu je kri zalivala usta. Sprostil si je roke. Branil se je umirajočih, ki so grabili drug drugega. Skoraj zasut s trupli se je le izvlekel izpod njih in se zavlekel pod previs, ki ga je zaščitil toliko, da se ni zadušil. Pretipal se je od glave do bosih pet in ugotovil, da je samo opraskan. Znorel bi

bil, vzel bi si življenje, če bi ga imel s čim, tako pa mu ni preostalo drugo, ko da se začne bojevati z umirajočimi, metal jih je s sebe, odrival na rob, da so strmoglavljali v globino. Ranil se je na njihovih zobeh in nohtih...

Na robu brezna so prasketale brzostrelke. Njihovi hudobni prebliski so mu slepili oči, ki so gledale mrliške maske sobojevnikov, prežetih z zadnjim sovraštvom in razočaranjem. Velike oči, kakršnih še nikoli ni videl... To je bila belina nič, kres zenic... Roke kot kremplji poginjajočih ptic... Gnetenje trupel — ni vedel, ali je to boj ali prijateljsko objemanje...

Ognjena predstava pekla je zvođenela. Curki krvi po njegovem telesu so žgali kot raztaljeno železo. Mislil je, da bo poblaznel od glasov. Tu ni bilo več besed. Samo kriki. Kot bi se ztilo zvonjenje stoterih zvonov k velikonočnim procesijam, kot bi tulile vse sirene sveta, rjovele

zveri, ki se plazijo, tekajo ali letijo... Bili so to glasovi rek, spočetka ali konca, ki mori vse živo. Bil je to jok in krohot... Grgranje in klokotanje voda... Zvenčanje jekla, ko udarja ob jeklo, hrstenje lesa in lomljenje kosti... Jok vseh vetrov in cviljenje...

Zamolklo mu je tolklo srce in izgubil je občutek za čas. Mislil je, da mu bodo popokale vse kite in žilice.

„O, Križani, kako sem objokaval tvoje muke, toda o smrti nisem vedel nič, dokler nisem spoznal, kako težko je življenje...”

Roke so mu omagovale, čeprav mu je volja velevala, naj se bori za obstanek. Trupla

„...Na usodnem robu brezna se je spodtaknil in z žvižganjem krogel v ušesih je padal v žrelo temé“

so ga prekrivala, zalivala ga je kri, brizgajoča in slana. Polnila mu je usta, gosta in slana kot morje, ki se zaganja v obalo...

Preden pa ga je morje sluzaste tekočine povsem zalilo, je pokanje prenehalo. Zagrnila ga je tema. Hrup motorjev je zamiral. Glasovi umirajočih so se spremenili v en sam zdihljaj. Kot bi bila smrtno zadeta zemlja...

Potem je izgubil zavest. Odtavala je bolečina in bilo mu je, kot bi z dušami umrlih potoval med mrtve planete...

Naslednji dan se je prebudil iz nezavesti. Sprva je misli, da se je zbudil iz sanj ali da je na onem svetu. Z roba brezna je padal slepeč curek svetlobe tako strmo, da si je z roko zakril oči. Pomisli je, da se je sonce približalo zenitu. Šele ko je luč presekala senca človeka s puško in segla zlomljena v brezno, se je dodobra zavedel, kaj se je zgodilo. Z vseh strani so ga obdajala ledena od krčev stisnjena trupla. V mračini so bili udje prepleteni med seboj kot korenine, obrazi pa so bili kot grude skal. Z nadčloveško močjo se je izvlekel iz objema mrtvih. Žeja mu je malone prežgala goltanec. Po koži pa ga je žgala strjena kri. Dušo mu je davila tišina podzemlja. Sam ni vedel, zakaj je začel plezati po nagradenih mrtvakih proti luči. Ali je bila to želja po smrti ali sla po življenju? Kajti senca stražarja je smuknila zdaj sem zdaj tja kot nihalo ure.

Po mrtvih je prilezel na rob in obstal, oslepljen od razkošnega sonca, ki je viselo nad katedralami smrek, ko da bo vsak čas padlo na zemljo.

Nenadoma se je stražar obrnil in ga zagledal. Srečala sta se z očmi. Pred seboj je imel sedemnajstletnega dečka s puhom pod nosom in zvezdo na kapi. Fantu je zatrepetala v očeh groza. Umaknil se je dva koraka, snel z rame puško in nameril vanj. Roke so se mu tresle, kot bi imel mrzlico. Gledal je v človeka, prepojenega s krvjo od peta do las, kako se dviga, kot bi prilezel iz ognjenega središča zemlje. Njegove oči so sijale kot dva plamena, nadzemske žalostne, naravnost vanj...

Fantu je groza ohromila ude. Valjhun pa je kot prikazen lezel naprej in se mukoma potegnil čez rob na trdno zemljo. Počasi je vstal in se začel prestopati, kot bi bil lesen.

Stražarja ni spustil z oči, kot bi vedel, da ga lahko pogubi vsak napačen gib. Zazdelo se mu je, da bi mu celo lahko vzel puško, ne da bi se fant branil. Toda v njem ni bilo ničesar več, kar bi ga sililo v tveganje. Zavil je stran od njega. Še enkrat ga je pogledal, potem pa je izginil med sivimi debli. Stran od poti, ki so jo razžrla kolesa kamionov, in stran od vseh brezen...

Bil je že daleč v gozdu, ko je v smeri, od koder je bežal, počil strel; nato je zadržalo nekaj rafalov. To je bil znak za alarm. Pognal se je v tek. Lovil je sapo in padel. Nevarnost mu je izostrila čute. Blodnja po neznanem gozdu je zanj gotovo smrt, beg pa morda rešitev...

Sonce se je rahlo nižalo, ko je z južne strani gozda zaslišal glasove zasledovalcev. Sem in tja je počilo tudi drugod. Vedel je, da bi ga s tem radi zmedli. Kaj naj napravi? Ali naj se jim skrije ali beži? Odločil se je, da bo bežal. In bežal je. Glasovi so bili kot udarci po bobnih strahu. Gonili so ga, dokler mu niso pošle moči. Padel je po tleh in sunkovito dihal. Mislil je, da bo od naporov izdihnil. Tudi če bi prišli za njim, ne bi mogel bežati. Na srečo pa jih ni bilo.

Dolgo je ležal. Ko je čutil, da se mu moči vračajo, se je dvignil. Žeja ga je žgala, da je grizel stebela mladih drevesc in srkal njihovo vlogo. Šel je naprej v gozd, za soncem, proti zahodu...

Ubijanje je razvrat, je pomislil. Kdor hoče razumeti zlo, ga mora občutiti sam na svoji koži. Razprostrl je roke, da bi se dotikal mahu in trav... Kakšna sreča je živeti en sam dan! Spet je slišal brenčanje žuželk in petje ptic in čutil toploto sonca...

Do mraka je blodil po gozdu. Če je naletel na brezna, se je pričel ves tresti in bežal je stran. Zatekla ga je noč. Zavlekel se je v gosto grmovje in zaspal.

Nalednjega dne je na obrobju gozda naletel na samotno kmetijo. Precej daleč pod njo se je razprostirala vas. Tja se ni upal. Dolgo je oprezal. Šele ko se je prepričal, da sta pri hiši le dva starejša človeka, mož in žena, se je napolil k njima. Bolj od vsega ga je tja gnala žeja.

To zgodbo je Svetina objavil šele po 30 letih.

Žena je pravkar jemala vodo iz vodnjaka. Ko ga je zagledala na dvorišču, se je pokrižala. Na ves glas je poklicala moža.

„Vode, vode...“ je zaprosil.

Dal mu je poln korec.

Oba sta ga gledala, kako pije. Kot razsušena, razpokana zemlja...

„Od kod?“ je vprašal.

Valj hun je pokazal z roko proti gozdu.

„Streljajo?!“

„Ja,“ je pokimal.

Povabila sta ga v hišo. Dala sta mu jesti. Ženska pa mu je nanosila čeber vode, da je zmil s sebe kri. Trdno je prepričan, da je pri svojih ljudeh.

„Koliko časa ste bili pri njih?“ je vprašal mož.

„Kako mislite? Kje?“

„Pri belih!“

„Le nakaj mesecev, pa še to kot intendant.“

„Ali pobijajo vse od kraja?“ je suho vprašal mož.

„Menda vse, kar jim je prišlo v roke.“

„Ubogi ljudje,“ je dejala ženica. „Mislili smo, da bo konec, ko so Nemci odšli.“

„Pa ni in nemara še ne bo,“ je dejal Valjhun.

„Kam pa?,“ ga je povprašal mož.

„Kam? Drugam mi ne kaže kot čez mejo...“

„Kdaj pa nazaj?“

„Najbrž nikoli več...“

Potem je poprosil, če imata kakšno civilno obleko. Ženica mu jo je prinesla. Položila jo je predenj na posteljo in mu dejala:

„To je obleka našega najstarejšega. Vaše postave je bil.“

„Kje je sedaj?“ je vprašal Valjhun.

„Ubili so ga,“ je tiho odvrnila. „Nekaj mesecev pred koncem je prišel ranjen domov. V tej kamri so ga zaklali na postelji...“

„Kdo“ je vprašal Valjhun.

„Vaši, beli...“ je dejala žena. Iz oči so ji privrele solze.

„Potem ne morem vzeti te obleke,“ je obotavljaše rekel.

„Kar vzemite jo. Dva smo izgubili v tej vojni. Mlajšega so ubili Nemci. In še dve dekleti imamo...“

Valjhun se je molče, z občutkom sramu preoblekel v kamri. Ko se je vrnil v izbo, se je zagledal v majhnem, počenem stenskem ogledalu.

Ne! Saj to ni on. Je mar čez noč osivel in se postaral za mnogo let? Saj jih ima komaj šestindvajset, pa je že starec...

Zahvalil se je obema in se poslovil. Ko je zapiral vrata, mu je pogled obvisel v kotu na hišnem Bogu. Novo življenje je mogoče samo ob odpuščanju, je pomislil, sicer bi se iztrebili do zadnjega...

Izginil je v gozd. Z roba se je ozrl. Na pragu sta stala mož in žena in strmela za njim. Kako dober in naiven je slovenski človek in kako lahek plen za politike! On se bo enkrat za vselej umil roke. Če se mu le posreči priti čez mejo...

Tri dni je potreboval, da se je prebil v okolico Črnega vrha. Tako se je znašel pri svojih ljudeh. Oglasil se je pri tistih, ki so bilo med vojno njegovi obveščevalci in so pomagali spravljati pod rušo terence. Deset hiš je obredel, pa ga iz strahu ni hotel nihče sprejeti, da bi se odpočil. Dali so mu za jesti in piti in ga naglo odpravili. Potem se je prebil skozi Trnovski gozd in prek Banjške planote do Soče. Zaupniki so mu svetovali najvarnejši prehod čez mejo. Rekli so, da je meja na stiku z visokogorjem najmanj zasedena, ker menijo, da je reka Soča sama dovolj nevarna ovira.

Ustavil se je v gozdu, od koder je videl svetli trak rečnih valov. Čakal je noči. Ob vodi je slišal lajanje psov in odmeve puškinih strelav. Čez reko drži pot v novo življenje. Prav tu, kjer ni mostov... Moral jo bo preplavati. Bal se je zavratnih valov, toda moral je tvegati. Svoj čas je bil dober plavalec.

V mraku se je skozi veje blestela hitra vodna površina. Ko da ta svetli tekoči trak deli svet na dvoje... Kdo ve ali bo našel pot v svet miru? Izpolnilo se je vse kaj drugega, kot je upal..

Ko se je lajanje oddaljilo, se je splazil skozi grmovje. Bil je že blizu reke, ko ga je ustavil rezek „stoj“. Pognal se je in krogle so mu zapiskale okoli glave. Skočil je v vodo in plaval... Spremljali so ga visoki beli curki...

Partizan Vojko je legel. Komaj je zatisnil oči, ga je zdramil zvonec telefona. Iz karavle ob reki mu je starejši vodnik Travnikar poročal o streljanju na neznanca ki se na njihov poziv ni ustavil in se je vrgel v reko.

„Kako je bilo? Ste ga ubili?“

„Streljali smo. Toda potapljal se je in se spet dvigal, voda pa ga je naglo odnašala. Zginil nam je v temi, že skoraj na nasprotnem bregu.“

„Vraga!“

„V poročilo zapiši, da je ubit,“ je predlagal Travnikarjev.

„Dobro,“ je dejal Vojko. „Naj gre k hudiču! Če je utonil ali ne... Drugič streljajte prej in bolje!“

V ženskih zaporih v Rajhenburgu je bilo v letih od 1948 do 1957 zaprtih več kot 800 politično obsojenih. Razmerje med političnimi zapornicami in storilkami standardnih kaznivih dejanj je bilo 80:20 odstotkov. Vir: Diplomaska naloga Mateje Resnik na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru, 1995. Med zapornicami iz Rajhenburga je bila tudi Jelka Mrak Dolinar, ki je Mitji Ribičiču napisala odprto pismo, Slovenec, 7. september 1996.

PISMO RIBIČIČU

Kar malo presenečena sem bila, ko se je po televiziji dne 20.8.1996 slišalo, kako se je Mitja Ribičič, nekdanji oznovec in komandant zaporov, izognil odgovorom pred parlamentarno komisijo, katere naj bi dajal za svoja nekdanj tako zelo „junaška“ dejanja. Sprašujem Mitjo Ribičiča, kje je tisto njegovo „junaštvo“ iz leta 1945, ki sem ga z drugimi zapornicami občutila tudi sama. Spominjam se, kako smo stale na sodišču, izgnane iz postelje, bose, sredi noči na mrzlem cementu z dvignjenimi rokami okrog vratu, medtem ko je on, „junak“, strumno korakal gor in dol ob vrsti nemočnih, medtem ko je Udba pregledavala našo revščino in nam pobrala vso hrano. Spominjam se tudi, kako sem 7.8.1945 stala kot aretiranka pred vrati izhoda iz sodišča in je prišel mimo „junak“ Mitja Ribičič ter izrekel zame usodno besedo „nazaj“. Nisem slutila, koliko ukradene mladosti mi je bilo s to besedo zapečaten. Začelo se je šestletno trpljenje, ko mi je bil star plesniv koruzni kruh, posušen na soncu, ali samo skorja kruha slaščica, dokler nam niso dovolili paketov; vsa leta zapora so me spremljale tudi bolezenske težave.

Spominjam se, kako sem skozi okno, stoječa na rami sotrpinke, opazovala, kako je Mitja Ribičič postopal gor in dol ob tovornjaku, medtem ko so nanj porivali ljudi, ki so bili določeni za likvidacijo.

Po njegovi zaslugi sem spoznala zapore sodišča v Ljubljani, Begunjah, Rajhenburgu, Kutini, Rajišu, Okučanu, Novi Gradiški. Mitja Ribičič, celo nosečim ženam niste prizanesli. Spomnite se Marine Grum, Francke Bitenc, v zaporu je rodila deklico, odvzeli ste ji otroka in niste povedali, da je v zavetišču. Tam ga je njena mama našla po dolgem iskanju onemoglega, kmalu je umrl. V naši celici pa je Francka Bajda Bitenc jokala po porodu noč in dan.

Mitja Ribičič, v „zaplankani“ celici s kiblo nas je bilo 30. Na postelji s premleto slamarico, polni prahu in z neoprano deko smo ležale po dve skupaj, ponoči so nas žrle stenice in bolhe. Neumite, neoprane, več mesecev smo bile na sodišču, katerega komandant ste bili vi. Podnevi se ob budnem očesu paznice ni smelo ležati niti na golih tleh. Luč se je prižigala in ugašala celo noč. Tudi vrata so se odklepala ponoči, klicali ste na zasliševanja. Ob strumnih korakih vas in Viktorja Turnška se je opravljal nadzor po celicah, seveda ponoči. Saj ste bili na sodišču noč in dan. V brezdelju in lakoti, ob kisli neužitni čorbi, fižolovih lupinah in črvih, ki so plavali na površju, pozneje redkem ričetu, dokler nismo dobile od doma paketov, smo na sodišču čakale po eno leto na svojo dokončno usodo.

Begunje — Rajhenburg

Ko je padlo Ribičičevo povelje, so nas v mrzli zimi preoblekli v na vse strani štrleče raševinaste cunje. Ko mi je eksem na obeh rokah razžiral kožo, zdrave so bile le konice prstov, sem morala delati v šivalnici „aplikacije“. Tako kot se Ribičič danes smili sam sebi, se takrat njemu ni smilil nihče: ne dekleta, ne matere, ne noseče žene, nihče. Iz begunjskih zaporov, kjer smo pozimi prezebale, so nas v zaprtih živinskih vagonih leta 1948 prepeljali v Rajhenburg. Od železniške postaje smo zgodaj zjutraj, da nas niso videli ljudje, vlekle svoje škatle v hrib v grad. Delale smo pod težko normo v šivalnici, na njivi, v hlevu, v kamnolomu, iz vagonov raztovorjale opeko, apno in prenašale cement na plečih na tovornjake. V zatohli podstrešni šivalnici se je komaj dihala. Nekdanji trapistovski samostan, med vojno tudi nemško taborišče, si je v letih 1948-1955 vzel v zakup za svoje podle politične namene in cilje sam Ribičič.

Kutina, Rajič, Okučani, Nova Gradiška

Leta 1949 me je Ribičič z drugimi sotrpinkami, okoli 700 nas je bilo, poslal na delo na avtocesto na Hrvaško. To je bil za slovenske zapornice Auschwitz brez krematorija. Devet mesecev, od 8.9.1949 do junija 1950, smo ležale po barakah na golih deskah po dve skupaj z eno deko pod seboj in z drugo na sebi, v baraki brez oken, s prislonjenimi vrati, vzdolž katere je bila na obeh straneh zgoraj odprtina, skozi katero nam je veter nanašal sneg. Ko smo kilometre

daleč porivale prazne vagone, na katerih so se prevažali pazniki z brzostrelkami v roki in na katere smo nalagale ostanke podrtih barak, je nešteto žensk sotrpink obležalo od same izčrpanosti. Ženske smo morale še potem, ko smo prepešaçile več kilometrov po moslavinskem blatu ali prahu, razbijati s teškimi kladivi skale, da smo dobile kamenje za traso ceste. Cele dneve smo pod težko normo s samokolnicami vozile ilovico in kamenje na traso avtoceste, pozneje pa prenašale 50 kg težke cementne vreçe na svojih pleçih iz vlaka do skladišća. Po osem ur brez „pavze“ je en vagon peska raztovarjalo 10 žensk. Kompozicija, kadar je prišla, je imela 80 vagonov naloženega peska. Od 22. do 6. ure so morali biti vagoni prazni, ženske pa smo bile žejne, brez vode in toplega obroka. Ob kosu koruznega kruha in skodelici črne brozge od 4. ali 5. ure zjutraj pa tja do poznega večera, ko smo se vraçale z več kilometrov oddaljenega gradbišća avtoceste. Voz z neokusno in smrdeço çorbo je pogosto obtiçal v blatu ali prahu. Ko sem na golih deskah vsa vroçična, sama ves dan, do prihoda sotrpink, ki so bile na delu, prebolevala tifus in krvavo grižo in si posušena usta moçila s težko pridobljenim kisom, se niti v sanjah nisem smela sklicevati na ÷lovekove pravice in zahtevati drugega zasliševalca, kot počne to danes Ribiçiç. V devetih mesecih nismo bile niti enkrat oprane, stuširane, umite, ker ni bilo vode. O, še bi naštevala. Leta 1950 je bil višek trpljenja in mučenja., tako da niti na življenje nismo več pomislile. Bilo je tako kruto, tako grozno, da je prišlo celo do spontanega upora. Komandant lagerja je bila „narodna junakinja“ Dara — Hrvatica, za pomoçnici si je izbrala dve kriminalki, obe morilki, ki sta nas od jutra do večera preganjali: „pridži-stani“. V çasu, ko smo trpele duševne in telesne muke, je Ribiçiç, ki nas je poslal v to trpljenje, užíval idilo družinskega življenja. Pazniki Slovenci, ki so bili z nami in so videli to trpljenje, so bili odpoklicani nazaj v Slovenijo. Junija 1950 so v Kutini ali Rajiçu prevzeli slovenski pazniki zaplombirane živilske vagone. Pazniki so jih odprli, vrnile smo se v Rajhenburg.

L. 1951 sem bila po skoraj šestih letih neçloveškega trpljenja in poniževanja amnestirana. Tudi ta svoboda je bila svoboda brez svobode. Bila sem brez doma, brez podpore države, brez službe, brez obleke, perila socialne zaščite.

Ob prebiranju starega časopisa govori Ribiçiç o zvestobi revoluciji, o idili družine, svoje seveda, o treh sinovih, šestih vnukih, o katerih

pravi: „No, najini vnuki so res nekaj posebnega. Ob njih doživlja vso lepoto otroštva. Otroštvo je nekaj najlepšega in na tistega, ki ga preživlja skupaj z otrokom, odpade tudi del sreče.“ Starši so me iskali prek Rdečega križa Slovenije. Dne 27.2.1946 so dobili odgovor, da sem pobegnila v neznano smer, čeprav sem bila v tem času v zaporu, saj sta me sodnik dr. Košan in tožilec Anton Zupan dne 8.4.1946 obsodila na 12 let zapora. Torej je šlo za neusmiljeno, zlobno laž. Se kdaj Mitja Ribičič vprašuje, koliko otrokom je bilo zaradi njega odvzeto otroštvo, koliko je bilo pretečenih solza, koliko neizmernega trpljenja, zaničevanja, poniževanja, duševnega in telesnega mučenja je bilo zaradi osebe, ki ji je ime Mitja Ribičič. Med temi otroki sem bila tudi jaz, ki sem že leta 1941 kot šetnajstletno dekle bila s starši pregnana od Nemcev. Leto 1945 je bilo usodno. Niti misliti ne morete, koliko solz mojih dobrih in poštenih staršev je bilo pretečenih, saj so želeli le to, da bi družina živela skupaj.

Mitja Ribičič! Izjava 20.8.1996 na televiziji, da nobenemu človeku ne privoščite trpljenja, ki ga sami prestajate že tri leta, je ob stotih in tisočih, ki smo zaradi vaše lažne prijave in preganjanja nosili pečat ovaduha, izdajalca, okupatorjevega hlapca in prestajali zaradi vaših laži dolgoletne zaporne kazni, duševno in telesno mučenje, je milo rečeno licemerska in brezčutna. Kljub temu pečatu sem 50 let živela mirno, vsakemu človeku sem lahko pogledala v obraz in v oči, ker je bila moja vest mirna. Vaši zločini so težki, zagrešili ste jih nad nedolžnimi ljudmi v času od leta 1945 do najmanj 1955. Če se vam je prebudila vest, ta nevidna sila, se spomnite na tiste čase pred 50 leti, ko ste „junaško“ in neusmiljeno odločali brez srca, brez vesti, brez misli na svoje potomce, kako bodo z vašimi zločini živeli, in če ste vse to zmogli tedaj, zberite „herojstvo“ tudi danes in komisiji priznajte vse to, kar vas danes teži že tri leta.

Nešteto zapornikov nas je še, ki bi vam lahko pomagali obujati spomine. V 50 letih vas nihče ni mogel pozabiti.

**Objavljeno z dovoljenjem
Jelke Mrak Dolinar**

*(Pismo ponatisnjeno v knjigi
„Temna stran meseca“)*

Zborovanje ESZDN, Ljubljana 27. julij 1945

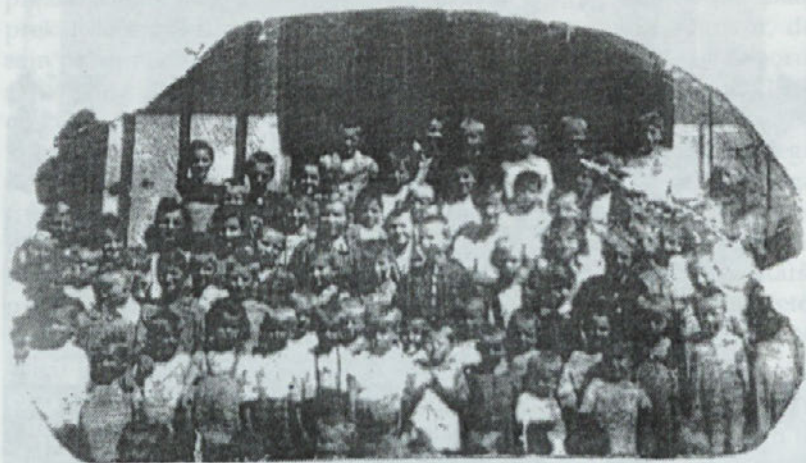
Predvolilni govor Edvarda Kardelja 16. avgusta 1947 v

Ljubljani, v katerem je ob „dolgotrajnem, viharnem pritrjevanju“ spregovoril o petletnem planu, ob „ogorčenem vzklikanju“ pa napadel intelektualce iz Nagodetove skupine, ki so jih nekaj dni prej obsodili, nekatere na smrt, druge pa na dolgotrajne zaporne kazni:

„In prav ta del prodane, korumpirane in brezidejne intelligence na čelu z Nagodetom, Furlanom, Vodetovo in drugimi, ta je sedel na zatožni klopi. Tam je torej sedelo golo, prodano izdajstvo v tuji službi. (Vzkliki - Tako je!) Podleži so zaslužili težjo kazen. Samo človekoljubnosti ljudske demokracije se imajo nekateri od njih zahvaliti, da jih ni ljudska roka težje zadela. (Burno vzklikanje.)“

(Iz knjige „Temna stran meseca“)

Teharski otroci

Otroci ukradeni materam v Teharjah. Dojenčke še v povojih so partizani zmetali na voz in odpeljali za taborišče v protitankovski jarek. Večje do 6. leta so odpeljali v „prevzgojo“ Petriček pod upravo „črne vdove“ partizanke — morilke.

Mesto Celje

Pričevanje Albine Podkoritnik,
hčere Rozalije Rajer,
o otroškem taborišču na Petričku

Griže 20.6.1994

ZADEVA:
**Spomini na otroško
taborišče na Petričku**

Bilo je leto 1945 in druga svetovna vojna se je končala. Takrat sem imela komaj 14 let. Z vlakom sem potovala z očetom, mamo in sestrami — bilo nas je pet sestra. Naše potovanje pa se je kmalu končalo. Že v Šoštanju so nas izvlekli iz vlaka. Stlačili so nas v Osnovno šolo v Šoštanju. Vseh skupaj nas je bilo zelo veliko in tukaj smo preživeli nekaj dni v negotovosti, saj so nam partizani grozili, da nas bojo vse postrelili. Po nekaj dnevih življenja v strahu so nas odpeljali v taborišče na Teharje.

Ob prihodu na Teharje so nas takoj postavili v vrste in nas zasliševali. Zasliševala sta nas dva partizana na konjih. Eden izmed njiju je spraševal očeta kdo je in od kje je... Slutiti je bilo, da že vse vedo. Na koncu pa je zasliševalec očetu še dejal: „Le Hafnerja se boj!“ Ko se je zasliševanje končalo smo morali na posamezne gomile odložiti vse, kar smo imeli (dokumente, vredne predmete in obleko). Po nekaj dnevih bivanja v taborišču Teharje smo skrivoma opazovali razna mučenja, ki so se tam izvajala. Vsakodnevno so partizani ljudi pretepali s časniškimi opasači, tako da je koža, meso in kri prskala na vse strani. Potem pa so te iste ljudi privezali na sončni pripeki. Večkrat so partizani tudi s konji dirjali po dvorišču, kjer so ležali izmučeni ljudje. Čez dan je bilo dorišče vedno polno ljudi, ki so bili tako ali drugače mučeni. Proti večeru in ponoči pa so ljudi odvažali neznano kam.

V taborišču je bil en dan kot celo leto. Po približno enem

mesecu takšnih dni so nas otroke ločili od staršev in odpeljali v otroško taborišče na Petričku. Tam so nas večkrat pretepal in za vsako malenkost hudo kaznovali. Zapirali so nas v razne temne in mračne prostore, ki so se partizanom in partizankam znašle pri roki (silos, dimnica...). V silosu so bile razmere nemogoče, saj je v njem bilo vse iz betona in voda nam je segala čez kolena. Vanj so zaprli vsakogar, ki bi v taborišču pobral kakšen sadež. V silosu so otroci bili zaprti tudi cele noči. Za izrečeno besedo, ki je bila v zvezi z nemščino, pa so otroci morali v zakurjeno dimnico.

Med preživljanjem v taborišču sem bila določena za skrb in nego dojenčkov. Ti dojenčki so se sčasoma menjali, saj so jih pripeljali in odpeljali in znova pripeljali in odpeljali neznano kam.

Tako so minevali dnevi groze, strahu in negotovosti v otroškem taborišču na Petričku. Nikoli nismo vedeli, kaj bo prinesel naslednji dan. Ti dnevi so nam otrokom pustili strahotne posledice, ki so nas spremljale skozi vse nadaljne življenje. V taborišču smo nenehno pričakovali in hrepeneli po očetu in mami. Nekega dne pa je prišel partizan na konju in spraševal za nas Rajerjeva dekleta. Vseh nas pet je stalo pred njim in boječe smo strmele vanj. Gledal nas je in na koncu dejal: „Mamo boste še videle, očeta pa nikoli več!“ Nato je obrnil konja in odjahal. Vsak dan znova smo pričakovale srečanje vsaj z mamo, ker vedele smo, da očeta ni več. Nekega dne je mama res prišla. Bila je v zelo slabem in težkem fizičnem stanju, ker je prišla iz zapora „Stari pisker“ v Celju. Tako je bila izčrpana, da je morala ostati dva dni v otroškem taborišču. Tukaj si je malo opomogla, da je lahko nadaljevala pot za pridobitev dovoljenja za prevzem nas pet hčera. Odšla je na Dol pri Hrastniku in v Hrastnik, kjer so jo izgnali kot žival. Nato je poiskovala še v svojem rojstnem kraju Jurklošter. Tu je dovoljenje le dobila in se vrnila po nas v otroško taborišče na Petričku.

Albina Podkoritnik

(Pismo iz knjige „Temna stran meseca“)

Odpustnica Rozalije Rajer iz taborišča Teharje in dovoljenje, da prevzame svojih pet otrok iz otroškega zavetišča Petriček. Socialno skrbstvo si je pridržalo pravico, da jih vzame nazaj.

24. augusta 1945

P O T R D I L O

Dovoljuje se na podlagi dopisa Mestnega MOO v Hrastniku od 24.8.1945 toč. Rajer Rozaliji iz Susszinka Jurkloštra št.36, da prevzame svoje otroke Rajer Albino, Icanko, Lelijo in Silbo Stantslavo, ki se točasno nahajajo v deželni zavetščici Petriček, v svojo popolno oskrbo nazaj. Socialno skrbstvo si pa pridržuje pravico, otroke policariti in prevzeti nazaj v zavetščico.

SF - SM!

N a č e l n i k :

Rajer Rozalija

JT

Krajevno poveljstvo N.M.
H R A S T N I K

Spredej imenovane se je javila na tukejsnem poveljstvu N.M.Hrastnik dne 15.8.1945. po prihodu iz taborišča Teharje.

Smrt fašizma - svoboda narodul

Poveljnik N.M.

Andrej ...

Zgodovinske izkušnje za prihodnjost

(Delo, Sobotna priloga 30.5.98)

Pod tem naslovom pisatelj Vladimir Kavčič in zgodovinar Janko Pleterski vabita „naj slovenski parlament posvari narod in državljane, če jih hoče obvarovati pred razdiralno močjo zgodovinsko že preseženih delitev“.

Lepo je, da prihajata z oljkovo vejico miru, ki je zares potrebna našemu narodu. Toda v svoji zagnanosti sta prezrla prvi del vojne dobe 1941-1942, ki je bila usodna za narodov razkol ob nasilju in umorih KP z masko OF.

Po napadu Hitlerja (ne držav fašistične osi) ni nastala antihitlerjanska koalicija. Vsaka država zase se je tresla za svojo svobodo in obstoj pred Hitlerjem, razen Avstrija, ki je priključitev k „velikemu rajhu“ sprejela s cvetjem, zastavami in splošnim navdušenjem. Prva žrtev vojne je bila Poljska, ki jo je Hitler delil s Stalinom, kateri je reševal poljsko vprašanje z genocidom v Katynu (preko 10.000 poljskih častnikov!). Jugoslavijo so pomagali gestapu sabotirati jugoslovanski komunisti. Ko so hitlerjeve čete vdirale v Slovenijo, so jim šli komunisti naproti s stegnjeno desnico, rožami in pijačo ter kljukastim križem. Družbo prijateljev Sovjetske zveze so preimenovali v Antiimperialistično fronto proti Anglo-Amerikancem, ne proti državam „fašistične osi“.

Dobo, ki je usodna osnova poznejših razpletov dogodkov, sta prezrla pisatelj in zgodovinar, ki trdita:

Slovenski odpor nacifašističnim napadalcem in okupatorjem je bil nujno in zgodovinsko dejanje, v interesu vsega slovenskega naroda in vsega demokratičnega sveta, ne glede na to, da so v njem sodelovali slovenski komunisti, in da so z njim poleg nacionalne samoobrambe dosegali tudi možnost za socialno revolucijo.

Slovenski odpor proti nacifašistični okupaciji je bil v srcih in resni organizaciji odpora demokratičnih Slovencev, ni pa bil odpor v načrtu KP, za katero je bil Hitler zaveznik ob okupaciji Slovenije in namišljen

okupator šele ob napadu na Sovjete.

„Naglo puške smo zgrabili in odločno z doma šli, ko sovjetski so junaki skupni boj oklicali“, je bila prva partizanska pesem, za veliko Slovenijo — sovjetsko republiko.

V poznejšem navideznem odporu OF (pravim navideznim, ker v resnici je šlo KP za svobodo partije, za revolucijo in oblast, za kar je izrabila narodovo stisko) pa komunisti niso le sodelovali temveč so ga **ustanovili, zamaskirali in vodili**. Naj spomnim, da so prvi partizani — I. Proletarska brigada — nosili na triglavkah srp in kladivo v rdeči zvezdi. Ker je bilo preveč očitno in nevarno, da bi narod odkril boljševice je Tito izdal prepoved srpov in kladivov. Ostala je rdeča zvezda in njihov pozdrav stisnjena pest. Boljševiška pest, ne okupatorju, temveč zavednim Slovencem. Njihova „vojska“ je imela politične komisarje, ki so vtepali v glave borcev vero v Lenina in Stalina ter njuno „enotnost in bratstvo“.

Omenjata *nacionalno samoodločbo* slovenskega naroda. Kdaj in v čem je bila samoodločba? Vem, da je vseskozi bila rdeča tiranija po dekretih partije.

Odločilni deli katoliške cerkvene hierarhije in tradicionalna vodstva meščanskih strank pa so se že sredi tridesetih let odločili za drugačno usmeritev.

Zanimive so te klevete iz komunističnega slovarja tako ob začetku OF kot ob njenem potopu. Ko sem bil 1941 še ljubljanski študent, ob prvih znakih OF po zidovih Ljubljane in smo dijaki ugibali o položaju, je vedno kak zagnani oboževalec „velikega Stalina“ zaključil debato: „Ko bomo pobili vse farje, bo Slovenija svobodna. Smrt farjem!“

Podobno danes, ko se podira rdeči babilon: „Cerkev je vsega kriva.“

Demokratske stranke in Cerkev so se odločili za preživetje in ohranitev naroda v tistem usodnem času.

To je v našem narodu povzročilo razkol in bratomorni boj s tragičnimi posledicami, ki nas spremljajo do današnjih dni...

Ko je Slovenska Zaveza, tedaj ilegalni politični forum 17. maja 1942 poslala na teren nacionalno ilegalo proti okupatorju in v zaščito prebivalcem pred partizanskim nasiljem, je ta (nacionalna ilegala) dobila strogi nalog nenapadanja partizanov.

Vendar, ko je KP zaslutila, da ni sama na terenu, je izdala odlok, s

katerim je prepovedala pod smrtjo vsak odpor proti okupatorju izven OF. Zakaj? Kdo od vodilnih v OF mi lahko to pojasni?

Naš protiokupatorski odred z lastnim orožjem so partizani napadli: na binkošti v Dobrepolju, v juliju v Dolžu pod Gorjanci in avgusta 1942 na Krki z namenom uničenja. Ali smo imeli pravico se boriti proti okupatorju pod nacionalnim ne komunističnim vodstvom? Kdo je torej povzročil razkol in bratomorni boj „s tragičnimi posledicami“?

Temu namenu prikrajaajo tudi zgodovino in bi radi dokazali, da je bil slovenski narod žrtev komunistične zarote.

Mar ni tako pisanje prav to „prikrajanje zgodovine“?

Toda osveščeni del slovenskega naroda se je ne glede na različnost političnih usmeritev v tridesetih letih že sam zavedal, kako skrajno ogrožen je slovenski narod, in se je bil pripraviljen proti nacifašizmu tudi bojevati.

Dejstvo je, da je narod zavračal nacifašizem, pravtako pa je zavračal boljševizem.

Zato je bila Osvobodilna fronta, ki je nastala takoj po okupaciji, deležna tako množične podpore, ko je pozvala Slovence na vsem narodnostnem ozemlju k neodločljivemu odporu. Skupno je bilo tudi prepričanje o nujnosti socialnih sprememb na Slovenskem.

V teh dveh stavkih ni le neresnica, temveč trojna laž:

1. OF je nastala šele ob napadu Hitlerja na Stalina — ne na Slovenijo!!! Takoj po okupaciji so bili vsi trije „izmi“ zavezniki!!!

2. OF ni bila „deležna množične podpore“, temveč so odšli v prve partizane izšolani v Španiji in Rusiji ter vaški potepuhi, pijančki in lahkoživci. Ker ni bilo odziva, so partizani začeli izzivati okupatorja, da bi začel nasilje. Požgali so npr. Papirnico Vevče, z namenom prisiliti moške v gozdove pred italijanskimi racijami. Nekaj moških je res zbežalo v hribe, katere so partizani uvrstili v svoje tolpe; čez 800 pa, ki so čakali doma, so jih Italijani odposlali v internacijo!!! To je bila „podpora“ okupatorju v uničevanju naroda.

3. Prepričanje o nujnosti socialnih sprememb bi lahko bilo skupno, vsenarodno, ni pa bila narodova želja krvava boljševiška revolucija in pol stoletna tiranija. Tako kot v vzhodni Evropi so prišli na oblast tudi slovenski komunisti. Zavezniške vojske so premagale okupatorja in postavile Sloveniji novega še hujšega okupatorja, Z Mongoli, Sovjeti, Bolgari, Romuni, Srbi, Hrvati, Avstrijci, Madžari in Italijani so

opogumili naše razbite partizane, da so zajahali ukradene konje in se junaško z vsem divjim maščevanjem predstavili narodu kot osvoboditelji. Namesto nacionalnih interesov pa so v zahvalo za posojene lavorike ponujali našo zemljo Sovjetom, potem Italijanom in Nemcem odstopili našo Primorsko in Koroško za ceno tisočev vrnjenih in pokončanih v brezni.

Z največjo mero nacionalnega konsenza, skupaj s komunisti, smo se odločili za samostojno Slovenijo.

„Potem, ko se je podrl zid sramote stoletja in so se začela tresti tla komunistični tiraniji, so se spet oklepali Slovenije in klicali na pomoč, da ne bi šli na dno. Že ko jim je grla dušila po njih prelita slovenska kri, jim je bila ponujena trohneča roka, ker navsezadnje so Slovenci.

Želim in prosim slovenski parlament, da bi budno čul nad vso resnico tistega časa, kajti s prikrajanjem resnice celo po zgodovinarjih, se poglobljajo nasprotstva v narodu!

Profesor Justin Stanovnik je ob slovesnosti odkritja spominske plošče na Turjaku (12. sept. 1993) ob koncu govora poveda tudi tole:

„Vidite, resnica je ta, da so bili ljudje, ki so branilli Turjak, v nekem smislu zapuščeni ljudje. Niso imeli pravega vodstva. Ljubljana je, kakor veste, molčala. Tam so sedeli ljudje, ki so imeli v rokah papirje, ki so jih dobili v roke na zadnjih volitvah pred vojno in ki so jih obvezovali ne samo v udobnem miru, ampak tudi v zmedah in stiskah vojne. In odgovornost teh ljudi še daleč ni bila tako visoka, kot so bile visoke zahteve, ki jih je postavljal čas. Vsi vemo, vsi ljudje, ki smo na robu, dobro vemo, da včasih pride čas, ko je treba takorekoč iz kamna iztisniti vodo. Vedeti moramo sicer, da so bili v težkem položaju, skrivati so se morali pred Italijani, streljali so jih komunisti po ulicah, a vendar niso imeli tistega duha, da bi naredili korak, ki je najtežji od vseh, vzeti stvari popolnoma v svoje roke. V pomanjkanju tega poguma so se zanašali na druge, na tuji svet. Eno leto so imeli čas, da bi te, ki so potem morali braniti Turjak, izučili, kako se to dela, a danes ko se oziramo nazaj, vemo, da se še daleč ni dovolj naredilo. Niso imeli sebi prisebnosti, da bi vedeli, da smo nazadnje sami in da se samo nase lahko zanesemo in da je prišel čas, ko je treba iz kamna iztisniti vodo.“

-har

S preteklostjo zoper prihodnost

Soglašam z dr. Ivanom Kristanom, da je izjava o narodni spravi nesmiselna, če je ena od sprtih strani taka, kot jo on predstavlja in se z njo istoveti: noče celotno sprejemati zgodovinskega razvoja, ne odaljuje se od revolucijske logike, ne popušča v sovraštvu do vsega različnega in vztraja v žaljivem poniževanju druge strani. S takimi, ki pljuvajo v obraz živim in na grobove lastnih žrtev, res nista mogoča pogovor in pomirjenje. Kdor me žali s tem, da mi že zdaj očita stanje izdajalske sprevrženosti, ker sem se nekdam uprl komunističnemu terorju in predvideni strahovladi, prestopa meje družbenega sožitja in celo pravila kazenskega zakona. V omenjenem članku je razžalitev trikrat ponovljena. Tisti, ki me obravnava kot izdajalca, se mi kaže sovražnega in se z njim ne morem zblížati.

Dovolj trdnih dokazov je, da na Slovenskem ni bilo sistematične kolaboracije. Utemeljena je tudi zavrnitev pojma narodno izdajstvo. A varuhi komunistične „resnice“ se na argumente ne ozirajo in trmasto ženejo svoje z neprestanim nabijanjem, kot da bi se bali, da se jim podira umetna stavba. V agoniji so popadljivi in pogosto podlo žaljivi.

Tisti, ki branijo komunistični režim in zmerjajo nasprotnike z izdajalci, bi se morali po razvrednotenju idejnih temeljev, ki so jih vsiljevali, in po polomu svoje vladavine vprašati, ali imajo sploh moralno kvalifikacijo za očitanje izdajstva nasprotni strani. Kje je bilo namreč resnično leglo izdajalstva?

Komunistična partija je leta 1941 mimo načel mednarodnega prava dejansko sprejela tezo okupatorjev, da je zasedena država prenehala obstajati. Ni priznala begunske vlade in je sprožila revolucijo za spremembo državne ureditve. To dr. Kristan izrecno zatrjuje. S tem ko je partija pokazala namen, da poskuša s silo spremeniti ustavno ureditev države in strmoglaviti njene najvišje organe, je stopila na pot veleizdaje.

Ko je komunistično vodstvo klicalo k uporabi proti okupatorjem za narodovo osvoboditev, je prikrivalo svoj pravi namen in varalo mnoge, ki so se klicu odzvali iz domoljubnih nagibov in potem popadali kot žrtve revolucije stalinističnega tipa.

Zaveznike v OF je komunistično vodstvo izdalo z dolomitsko izjavo. Ob začetku je zagotavljalo pluralistično vodenje odpora, potem pa vsililo svojo izključno veljavo. Poniglavci in odpadniki od svojih skupin so to sprejeli, drugi so bili brez pomišljanja pomorjeni.

Slovenski komunisti so se izneverili celo Stalinu, ki so mu hlapčevali.

Začeli so socialno revolucijo in niso upoštevali navodil Kominterne, naj začasno sodelujejo samo v odporu proti okupatorju in odložijo revolucijo za poznejši čas... Hoteli so biti bolj stalinistični kot Stalin, saj so ravnali celo mimo njegovih ukazov, čeprav so bili povsem zavezani.

Pošteni borci za narodovo svobodo v vrstah revolucije so bili po vojni prevarani v svojih pričakovanjih. Konec vojne jim pričakovanj ni izpolnil, temveč prinesel razočaranje. Mnogi so se izselili, drugi pa so morali privoliti v totalitarni režim in ponižujoče sprejemanje priznaj za udeležbo v revoluciji. Pregarjal jih je občutek, da so bili ogoljufani.

Sramotna je bila komunistična izdaja slovenske Koroške v Avstriji. Partizanske enote, ki naj bi osvobodile to območje, so zapustile zasedeno ozemlje po dogovoru, da bodo begunci izročeni njihovi oblasti. To je bila izdajalska zamenjava zemlje, ta je zdaj dokončno izgubljena, za kri lastnih rojakov, ki je bila prelita iz maščevalnosti. Komunistična verolomnost je dosegla vrh pri ravnanju z nasprotniki, ki so se vdali revolucionajem. Zgodbe o tem so številne in kažejo na shrljivo odsotnost moralnega čuta in vojaške časti. Obljuba ni veljala nič, revolucionarji so pobijali zajete ranjence in s prevaro dobljenje nasprotnike.

Zdaj so se komunistični ideološki voditelji izneverili svojemu imenu, simbolom in idealom, za katere so hoteli, da mora narod dajati toliko žrtev na obeh straneh. Kje je njihova zvestoba somišljenikom, ki so jih zavedli, da so ji prisegli vdanost in darovali njihovim nakanam znoj in kri? Preroki so zašli v odpad in herezijo kapitalističnega liberalizma, ideale in privrženca pa so sramotno izdali.

Najbolj očitno se je sprevrženost komunističnega vodstva dokazala z dejstvom, da je izrabilo nesrečo sovražne okupacije za socialno revolucijo, po kateri si je prigrabilo vso oblast. Brez okupacije bi na Slovenskem ne bilo totalitarnega režima. Komunisti so klicali v boj proti okupaciji, hkrati pa so jo sprejemali z zadovoljstvom, ker jim je ponujala priložnost za izvedbo revolucije. To je kolaboracija, prikrita, a po naklepih in v posledicah sprevržena.

Ko torej komunisti, deklarirani ali potuhnjeni, očitajo drugim izdajstvo, se ne odpovedujejo sprevrženim metodam komunizma, saj očitajo drugim moralno sprevrženost, kakor je bila v preteklosti polna njihova stran. Zato zavračam vsako misel na formalno pobotanje z ljudmi, ki se iztovetijo s komunistično teroristično akcijo in še zdaj pljuvajo na čast tistih, ki niso ničesar izdali. Imam odprto dlan za vse, ki so pripravljene sprejeti, da so bili žrtve komunistične verolomnosti in lastne zmote, meni pa priznati, da sem se upravičeno in s poštenim namenom uprl revolucijskemu nasilju nad slovenskimi ljudmi.

Božidar Fink

Dipl. pravnik, Buenos Aires

Sodba V Imenu Ljudstva

Vrhovno sodišče Republike Slovenije v Ljubljani je v senatu vrhovnih sodnikov mag. Štefana Horvata kot predsednika ter Pavla Dolenca, svetnice Alenke Jelenc Puklavec, Fedorja Kosma in Marka Šorlija kot članov, s sodelovanjem sodniške pripravnice Rebeke Lee Kovačič kot zapisnikarice, v kazenski zadevi zoper obs. Janeza Matašiča (in 4 drugih oseb n. op.) v zvezi s sklepom Vrhovnega sodišča Jugoslovanske armade v Beogradu z dne 6.3.1947, opr. št.II Sud 90/47, na seji dne 21.5.1998

razsodilo:

Obs. Janezu Matašiču je bila za kazniva dejanja v steku pod točko I. in II./2, ki jih je s to sodbo oproščen, ter za dejanja pod točko II/2 a) in b) izreka sodbe sodišča prve stopnje izrečena enotna kazen 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom ter stranski kazni odvzema političnih pravic in konfiskacije celotnega premoženja z zakonsko omejitvijo. Ker je v prepisu sodbe v obnovljenem spisu izpuščena obrazložitev, ni mogoče ugotoviti, kakšne posamične kazni je sodišče prva stopnje izreklo za posamezna kazniva dejanja. Zoper sodbo sodišča prve stopnje se obs. Janez Matašič ni pritožil, tako da tudi iz obrazložitve sklepa sodišča druge stopnje ni jasno, kakšne so bile posamične kazni. V kazenski evidenci za tega obsojenca je očitno pomotoma navedeno, da je bil s pravnomočno sodbo obsojen na smrt z ustrelitvijo. Iz te evidence pa je tudi razvidno, da mu je bila v letu 1952 s pomilostitvijo kazen od 20 let znižana na 15 let (strogega zapora). Vrhovno sodišče je zato pri izrekanju nove, nižje kazni upoštevalo težo kaznivega dejanja, glede katerega je obs. Janez Matašič pravnomočno obsojen. Upoštevalo je, da je spoznan za krivega za vojno hudodelstvo, ki obsega dve dejanji in da gre za kaznivo dejanje, ki je tudi po mednarodnem vojnem pravu eno najhujših kaznivih dejanj, zato mu je izrečeno kazen odvzema prostosti s prisilnim delom znižalo na 11 let, kot je to razvidno iz izreka te sodbe.

(To „ljudsko sodbo“ objavljamo v skrajšani obliki, ker je vsa zadeva namenoma birokratsko raztegnjena, da je čim manj razumljiva)

Pismo obsojenega domobranca Janeza Matašiča svojim odvetnikoma:

Brooklin, 10.2.1998

Gospod Janez Gruden in gospod Žabjak Andrej

Spoštovana gospoda Odvetnika!

Prejel sem spis Vrhovnega sodišča R. Slovenije ob globokem razočaranju in ne vem, kje naj bi začel z mojim odgovorom.

1. Na str. 11. tega spisa, 4., 7., 8., in 9.. vrsta obravnava skupno ali posamezno kazen, oziroma za posamezna dejanja. Moj odgovor: Iz dokumentov, ki jih skrbno hranim, je razvidno, da takratni sodnijski revolucionarski sistem, nepoklicni-krivični revolucionjski sodniki, ki so delali po španski in ruski praksi, niso imeli čuta do resnice in pravice in tudi ne do slovenskega življa. Krivični sodniki so poznali le skupno kazen. Tudi pri obsojencu J. Matašiču ni bilo razlike. Iz dokumentov je razvidno, da je bila SKUPNA kazen izrečena na 20 let.
2. 10.vrsta: „Zoper sodbo sodišča... se obs. J. Matašič ni pritožil...“ Moj odgovor: To je resnica. Vzrok za to je bil: v sosednji celici na vojaškem sodišču je bil zaprt inženir (ime sem pozabil). Ko sem mu ob priložnosti povedal, da sem obsojen na 20 let, mi je povedal, da je tudi on bil obsojen na 20 let in na pritožbo mu je bila kazen zvišana na smrt z ustrelitvijo. Svetoval mi je naj se ne pritožim in iz tega vzroka se jaz nisem pritožil. Ni mi pa žal, da se nisem pritožil, ker iz 12., 13., in 14. vrste tega spisa je razvidno, da (kar se danes imenuje pomota) je bilo pripravljeno za obsojenca J. Matašiča, če bi se bil pritožil. SMRT!
3. 19. In 20. vrsta na str. 11: „Spoznan za krivega za vojno hudodelstvo...“ Kašno vojno hudodelstvo???. Vama, spoštovana Odvetnika, in sodnijskemu sistemu R. Slovenije tole vprašanje: Ali je ČLANSTVO nasprotnega tabora po mednarodnih zakonih VOJNO HUDODELSTVO??? Prejšnji kruti in lažnjivi sistem me ni označil za krivega vojnega hudodelstva, ampak sedanji sistem, ki si je prisvojil ime demokrati, me je označil za vojno hudodelstvo. SRAMOTA! Bil sem vse skrozi samo in samo član nasprotnega tabora!!! Nobenih vojnih hudodelstev nimam na vesti!!! Tu je

vzrok, da sem se obrnil na dva odvetnika, da mi razčistita lažnive obtožbe. 4.

4. Še enkrat bom opisal zadevo Jožeta Matjašiča iz Rosalnic (jaz sem Janez Matašič). Hčerka umorjenih staršev Lončarič iz Rosalnic pri Metliki, živi vsa povojna leta v Argentini, pripoveduje v knjigi ODPRTI GROBOVI, dokument št. 50, stran 23 naslednje: „Očeta so partizani odpeljali na Brezovo reber nekaj dni pred praznikom sv. Petra in Pavla. Zaman smo ga čakali... nikoli se ni vrnil in za njegov grob še danes ne vemo. Štirinajst dni po očetovi smrti sem poleg matere Marije žela oves, ob meni pa tudi enajstletna sestra Anica. V popoldanskih urah so se nenadoma pojavili trije partizani in nas hinavsko ogovorili: „Dober dan, žanjete?“ Bili so to Jože Matjašič iz Rosalnic... poleg njega aktivist Borštinar, železniški uradnik iz Metlike, in še tretji, katerega imena se ne spomnim. Komaj smo jim veselo potrdile, že me je Jože Matjašič zgrabil za desno roko, da bi me ustrelil. Ko sem v njegovi roki zagledala revolver, sem s prijeto roko sunila vanj, jo izmotala iz njegovega prijema ter zbežala. Ko se je zapodil za menoj, sta druga dva s srditostjo vpila: „Ujemi jo!“ Bila sem mlada, komaj v petnajstem letu; tekla sem kot srna in ga pustila daleč za seboj. Takrat so odjeknili strelji. Obstreljena v levo roko sem pritekla... - Na kraj napada je dospela komisija, ki je ugotovila smrt matere in sestre. Na trikotni njivi, v smeri proti Vinomerju, kjer je oče imel trtje, je med snopi ležalo truplo matere, vse razmesarjeno in okrog nje je bilo vse krvavo. Bila je po vsem telesu razmesarjena s srpom; dvajset korakov dalje proti cesti pa je ležala sestra Anica mrtva. Imela je tri zadetke v glavo in tri v prsi“. To se je zgodilo v juliju 1942, ko ni bilo še nobenih vaških straž. Bilo je strašno; od ene strani streljajo talce Italijani, od druge strani pobijanje in morija kmečkega prebivalstva — partizani. Dobro leto pozneje, v avgustu 1943, ko sem bil pri vaških stražah v Metliki, me je poklical poveljnik posadke Štefanič Franc in zapovedal, da se moram udeležiti patrole, ki jo je vodil Lončarič Jože, sin pomorjenih staršev in sestre. Vsem članom te patrole ni bil znan vzrok dokler nismo prišli na Boldraž. Obkolili smo pod in Lončarič je aretiral Matjašič Jožeta, ki je bil predan sodnijskim oblastem v Metliki. V toliko je moja krivda pri Matjašič Jožetu iz Rosalnic. Moje vprašanje je: „Ali sem jaz res s tem, ker sem bil pod vojaško komando določen tej patroli, res zagrešil vojno hudodelstvo??? In, ali je dejanje, ki ga je storil Jože Matjašič po mednarodnih zakonih opravičljivo-dovoljeno zato, ker je bilo

storjeno pod znakom srpa in kladiva ter rdeče zvezde??? Če je to opravičljivo-dovoljeno, potem jaz, pod zgorno opisanih okolnostih mojega sodelovanja, sprejemem umazani madež „VOJNO HUDODELSTVO“. Rezka Lončarič — poročena Udovč, ki še danes živi v Argentini, pravi o Matjašič Jožetu tole: „Prvi sodni postopek proti osemindvasetletnemu morilcu je bil v Metliki pod sodnikom Črničem, drugi pa v Ljubljani, kjer sem v spremstvu dveh članov Vaških straž pričala o tragediji... Na pokopališču so nam dale oblasti morilca na razpolago, naj ga sodimo sami. Kljub temu, da sem bila živa priča tega dogodka, smo oblastem odgovorili: „Nočemo imeti umazane krvi nad seboj“.

Kaj se je pozneje zgodilo z Matjašičem, nisem nikoli zvedel prave resnice. Slišal sem, da je bil Matjašič Jože po končani vojni sodnik v Metliki. Slišal sem tudi, da se je Matjašič Jože obesil v Rosalnicah. Ali je to tisti ali ne, mi ni znano. Dejstvo pa je, da vse drugo v moje breme je gola laž krivičnega sodišča ali pa lažnjivega VOS-ovca.

5. In na koncu pred zadnje vrste na 11. strani: „Kazen znižana na 11 let“. Višek ironije. Ko bi bila meni kazen znižana na 11 let, bi bil jaz izpuščen iz KPD Škofja loka 20 aprila 1947. Ko bi bila meni kazen znižana na 11 let, bi jaz ne bil primoran dne 9. junija 1957 leta pobegniti iz zapora KPD Škofja loka, se skrivati po gozdovih in reskirati življenje. Ko bi bila meni kazen znižana na 11 let, jaz nikoli ne bi bil v tej deželi, bi živel v Sloveniji in bi imel slovensko državljanstvo, tako pa na žalost še danes ne dobim pravice do tega. In če bi bila meni kazen znižana na 11 let ne bi jaz bil avgusta meseca 1968 leta aretiran, poslan KPD Dob pri Mirni za naslednjih 6 mesecev. In kot se je dokazalo, da človek, za katerega so me dolžili Nemanič Franc, sploh ne obstaja, sem bil 10. februarja 1969 izpuščen. Po mojem prihodu nazaj v Canado mi je podjetje General Motors izdalo obračun moje izgube. In danes, ko sem že takrat bil vsega oproščen, me sodniški sistem R. Slovenije označi za vojnega hudodelca.

6. Iz priloženega pisma je razvidno, da sem bil oproščen za opravljanje kuriske službe in povezovanje s politično emigracijo. Sprašujem se, kako morem biti oproščen nečesa, kar nikoli nisem delal in nikoli bil povezan z komerkoli v emigraciji? To je groba laž krivičnih sodnikov in osebja 4. J.A., ki so poznali samo špansko-sovjetsko sodsko prakso. Če bi bili ti sodniki pravični bi nam že takrat dovolili zagovornike in dokazati resnico. Če bi bili ti sodniki

pravični, bi pri meni vzeli v obzir amnestijo, kot samo člana nasprotnega tabora, ki je bila izdana nekje v avgustu 1945 in s tem bi bilo meni prihranjeno kruto mučenje, pretepanje, 9 mesečno bivanje v bunkerju na Poljanskem nasipu, 8 mesečno bivanje v popolni temi dan in noč v bunkerju v KPD Mariboru ob sami vodi enkrat dnevno in nato še 16. Mesecev najstrožje izolacije v 3.C KPD Maribor. Groza se je spominjati tistih časov. Nemanič Franc iz Krašnjega vrha ni bil nikoli rojen, ni nikoli živel in kot tak ni mogel biti ubit. To je groba laž, ki jo je takratno krivično sodišče 4. J. Armade podvrglo, ker mi niso imeli drugega kaj dokazati razen članstva nasprotnega tabora. 6 prič iz Krašnjega vrha je podalo izjave, da ta človek ni obstajal. Župnijski uradi Suhor, Radovljica in Metlika, da ta človek ni bil vpisan v matične knjige, ne kot rojen in ne kot padel. Milena Nemanič je dala izjavo, da ji ni poznan ta človek. Ali niso to dovolj močni dokazi, da ni obstajal in ni živel človek pod imenom Nemanič Franc? In mene so označili kot vojnega hudodelca, ker sem ubil Nemanič Franca, človeka, ki ni bil rojen!!

Jaz sem dokazal, da človek pod tem imenom ni obstajal, zdaj je vrsta sodnjskega osebja, da dokažejo nasprotno. Če pa nimajo dokazov, potem zahtevam, da se mi podla laž briše za vselej in se mi povrne odškodnina za moje trpljenje! Sklicujem se na spis-odločbo VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE, dne 30.6.1998, stran 8., 6., 7. in 8. vrsta, ki pravi: „Toda v kazenski sodbi mora biti vsak zakonski znak kaznivega dejanja določno naveden in konkretiziran, sodba ga mora ugotoviti...“ Na tej podlagi zahtevam od sodnjskega osebja R. Slovenije, da nakažejo točne podatke Nemanič Franca iz Krašnjega vrha kdaj je bil rojen, kje je do 2 svetovne vojne živel, kje je bil ubit. In končno v kakšni obliki naj bi bilo moje sodelovanje, da sem danes spoznan za vojnega hudodelca.

Pričakujem in zahtevam od mojih zagovornikov, da to posredujejo in izposlušujejo pri sodišču za obnovo procesa.

Ne iščem in ne prosim MILOŠČINE, že 30 let iščem samo pravico!

S spoštovanjem

Janez Matašič

Dolenjska, slovenska Kalvarija!

Brez dvoma je Dolenjska največ trpela med revolucijo in po njej, ko so komunisti prevzeli oblast sredi maja leta 1945. Mnogo žalostnih zgodb je bilo že napisanih o trpljenju in mučenju naših domobrancev in beguncev, ki se niso strinjali z rdečim režimom in so končali po kraških jamah v Kočevskem Rogu ali pa v Teharjah. Naj k tem zgodbam dodam še eno o usodi 38 letnega očeta šestih nedoraslih otrok **Janeza Kastelca iz vasi Plemberk pri Stopičah na Dolenjskem**.

Janez je bil rojen oktobra 1907 v Plemberku, bil je pošten in veren kmet, zato je bil trn v peti partizanom že med vojno. Ob koncu vojne na dan sv. Rešnega telesa sta ga prišla iskat dva partizana domačina doma iz Podgrada in Jugorja nad Gaberjem. Zatrjevala sta mu, da gre samo na zasliševanje v Novo mesto in da se bo kmalu vrnil na svoj dom. V skrbeh za svojega očeta je hčerka odšla v Novo mesto na sodnijo po 14 dneh in ga je videla pri zamreženem oknu novomeških zaporov. Po tem dogodku ga nihče od družine ni več videl niti slišal o njegovi usodi. Po treh mesecih je prišel na domačijo neki znanec, ki je govoril z očetom v zaporu in jim pošilja pozdrave. Partizani so že med revolucijo večkrat izropali njihovo kmetijo, kakor tudi po vojni, ko so prišli komunisti na oblast. O očetu Janezu ni bilo več ne duha ne sluha nikdar več, domnevajo, da so ga umorili v Kočevskem Rogu, kamor sedaj hodijo vsako leto na spominsko svečanost, prižigajo svečke in molijo za pomorjene očete in sinove, ki so za domovino darovali svoja življenja!

Blaž Potočnik

V Torontu je bil v avg. 1998 na obisku pri svoji sestri Mariji Gamboša njen mlajši brat z ženo in sestro. Povabili so me na dom, pripovedoval mi je zgodbo o očetu, ki so ga zaprli v Novem mestu in ga nikdar niso več videli, ostala je žena z 6 nedoraslimi otroki. Napisal sem članek, ki ga je on nesel domov in bo objavljen v „Dolenjskem listu“, ki izhaja v Novem mestu. Mislim, da bi ga tudi lahko objavili v Taboru!

Domovini

Vse pesmi moje tebe pojó,
vse misli moje k tebi gredó,
vse solze moje tebi tekó:
- o domovina!

Tvoje ljubim stoletno gorje,
tvoje nebo, tvoje morjé,
tvoje zemlje tesne mejé:
- o domovina!

Bodi velika — ko sončni popoldan,
bodi silna — kot v pušči orkan,
bodi moj grob — moj grob hladan:
- o domovina!

Tajništvo Zveze Tabor v novoletni okrožnici nam želi vse najlepše z mislijo v novo tisočletje.

Spominja nas kaj je pretrpel slovenski narod v tem stoletju: dve svetovni vojni, okupacijo komunistično revolucijo z nasiljem in umori. Holokavst po vojni in skoro pol stoletno sužnost.

Končno se je zrušil rdeči zmaj, dočakali smo slovensko samostojnost vendar Slovenija še ni pravno in resnično demokratična država.

Ob spominih našega brezskrbnega detinstva nas poziva k sodelovanju za pričevanje resnice, da se bo končno naš narod otresel more komunistične prisile in zgradil lepšo, svobodno Slovenijo.

Zavržena kitara

Zarjavela struna sem
zavržene kitare,
ki zabrni v protest,
ko se nekdo ob njej spodtakne,
ki zajoka v prošnjo:
„Ljudje, nikarte!”
ko intonira melodijo
a lastni requiem.

Veter sem v Pampi izgubljen,
ki zaustavlja se v osat,
da našel bi pokoj
prehojene poti.
Da čul bi lastni šum
prek božajočih trav,
da objel bi novi dan,
ki budi se v dalji zamegljen.

Oblak raztrgan sem,
ki vihar se z njim igra
in ga žene preko oceana
do našega neba,
da zasenčil
sonce bi krivic,
da pravice žejnim
prinesel bi dežja.

Sem usihajoče steblo
zlomljenih cvetov,
ki ga kosa ni dosegla.
Prazna školka,
na naplavini oceana,
resonanca neugnana,
priča valov krvi, nasilja
in tisočev grobov.

Nacionalna ilegala in slovesnost v Mozlju

Ob 55-letnici „sodnih“ in „izvensodnih“ pokolov ujetih slovenskih četnikov in drugih antikomunistov v Mozlju pri Kočevju je bila 26. septembra na ruševinah po vojni uničene cerkvice sv. Krvi spominska svečanost, ki je obsegla mašo zadušnico, nagovora inž. Davorina Žitnika v imenu prirediteljev, preživelih pripadnikov slovenske nacionalne ilegale, in politika Janeza Janše ter nastop časnikarja Pavleta Borštnika iz ZDA, ki je pri Mladinski knjigi v Ljubljani ravno izdal knjigo Pozabljena zgodba slovenske nacionalne ilegale. Gre za prikaz slovenskega dela Mihailovičeve Jugoslovanske vojske v domovini, predvsem v času do Grčaric, in za iskanje razlogov za spore in žaloigro skupin zunaj Osvobodilne fronte. Spremno besedo je prispeval zgodovinar Boris Mlakar. Knjiga šteje 140 strani, vsebuje vrsto opomb in nekaj preslikanega dokumentarnega gradiva.

Udeleženci komemoracije v Mozlju so obiskali tudi bližnje območje pri vasi, kjer so grobišča, ki pa še niso bila natančno ugotovljena. Same ruševine cerkvice so v spomenik padlim borcem nacionalne ilegale in žrtvam komunizma iz bližnjih krajev preuredili jeseni 1995.

Avtor
Zgodovine slovenske
nacionalne ilegale
Pavle Borštnik
govori v Mozlju.

Domobranci še živimo!

V spominu mi je ostal zadnji govor ljubljanskega župana Jurija Adlešiča po ljubljanskem radiju. To je bilo nekaj dni predno so nas zasedli Italijani.

Bil sem poklicni policijski uslužbenec v stražnici na tržaški cesti na Viču. Po prvih besedah je župan vse Slovence lepo pozdravil. Rekel je, da zadnjikrat govori kot župan po ljubljanskem radiju v svobodni Sloveniji, kajti vsak čas bo naša domovina zasedena po okupatorjih.

Rekel je še, da bo ta vojna dolgo trajala in marsikdo od nas bo moral veliko potrpeti in celo pretrpeti, predno se bo to neurje končalo. Prosil je vse Slovence, da bi še posebno v tem obdobju bili složni kot resnična, dobra družina. Nihče med nami se ne sme pregrešiti, da bi kakor koli škodoval svojemu sobratu. Ko bo koga doletela nesreča ali težka krivica, je vsakega izmed nas dolžnost, da mu priskočimo na pomoč.

Nekako po teh kratkih, toda do srca segajočih besedah, se je g. župan poslovil.

Molče smo strmeli drug v drugega. Le financar, ki je bil nedavno

dodeljen k nam je solznih uči dejal: „Slutim, da nas čaka vse hudo v tej vojni.“

Na veliki petek so se na Viču pojavili prvi italijanski vojaki na motornih vozilih. Ljubljanski župan Adlešič — predstavnik še vedno pravne oblasti jih je po sili razmer moral sprejeti z namenom, da bi okupator spoznal, da ga — nezaželenega — sprejemamo lojalno, če bo tudi sam lojalen do zasedenega naroda!

Županu je bilo, kot bi šel kropit mrtvo Ljubljano.

Nekaj mesecev je izgledalo, da so Slovenci resno vzeli županovo prošnjo. Ko pa je Hitler napadel svojega prijatelja Stalina ob koncu junija tistega leta, so vstali med nami komunisti z masko OF na obrazu in lažnjivih jezikih in klicali na pomoč — ne okupirani trpeči Sloveniji - temveč krvavemu Stalinu in Sovjetski zvezi!

„Smrt fašizmu — svoboda narodu!“

Smrt je zadivjala nad narodom in resnična sužnost je grozila po teh Stalinovih agentih, v Rusiji in Španiji izurjenih zločincih.

Narod je bil potisnjen med štiri okupatorje, od katerih je bil komunist vodilni in to DOMAČI KOMUNIST, ostali trije so bili tuji!

Ko je bilo že dovolj zločinov, se je narod uprl, oborožil in prežal na roparske tolpe za zidovi pokopališč in vasi, dokler po vseh preizkušnjah in neštetihi žrtvah ni vstala hrabra, nepremagljiva vojska prostovoljcev — slovenskih domobrancev pod stratežkim vodstvom, svojega odločnega generala — junaka Leona Ruipnika!

Ko sem hodil še v osnovno šolo, je nam gdč. učiteljica v drugem razredu dejala: „Laž in tatvina so sestre. Pošteni ljudje, posebno pa Bog jih sovraži. Lažnjivcu ljudje ne verjamejo celo, kadar govori reesnico!“

In vendar „laž in tatvina“ vladata Sloveniji že desetletja. Narod je otopel, pozabljiv in brezbrizen. Tistim, ki bi razkrivali to satansko laž, so zasuli usta.

Vendar, domobranci še živimo. Tudi v Clevelandu smo močna postojanka resnice tistih dni in prizadevanja resnične svobode naše Slovenije.

Vsa čast vsem soborcem posebno odboru Zveze DSPB z Milanom Zajcem na čelu.

Ameriška domovina posebno pa naše glasilo Tabor sta naš glas resnice in obsodba nasilja in zločinov v svet. Prav tako vse naše postojanke v Kanadi, Argentini, Avstraliji in Evropi.

Jože Vrtačnik

Pismo iz domovine

Iz pisma mladeniča iz Slovenije, vnuka domobranca, kateremu je bila zamolčana resnica zaradi tiranije in strahu pred njo. Iz pisma je razvidno partizansko sprenevedanje v lažeh. Prvemu rodu so zlivali vso gnojnico na domobrance, pozneje na „narodne sovražnike“ in končno na Nemce.

G. urednik

Najprej vam želim prijeten Božič in srečno novo leto. Sem vnuk domobranca X.X. Pred nekaj dnevi sem dobil v roke knjigi: „Teharje — krvave arene“ in „Sv. Urh, druga plat zvona“.

Moram priznati, da me je vsebina obeh knjig (še posebno Teharje) krepko pretresla, ker nisem vedel, da je zgodovina našega naroda krvava do nenormalne mere.

Spominjam se, ko sem bil v prvem razredu osnovne šole, ko so nas peljali na Sv. Urha. Govorili so nam o nekih mučilnicah in beli lipi ob kateri naj bi Nemci (!) mučili „narodne heroje“.

Hvala Bogu, da sem prebral to knjigo, da zdaj vem, kaj se je res dogajalo.

V mojem otroštvu se ne spomnim da bi kdo omenjal domobrance... Vedno le razmerje partizani - Nemci. Kasneje mi je dedek sem ter tja kdaj omenil kako malenkost, vendar sem bil premlad. Zdaj ne bom nikoli izvedel nič o njem, kot domobrancu.

Včeraj sem opazoval sliko domobrancev. Bi vi morda lahko skicirali značko, ki ste jo nosili na kapah?

Zadovoljen sem, ker so te stvari začele prihajati na dan. S tem se končno vrača dobro ime pokojnih junakov, ki so bili zamolčani.

V Ljubljani v Cekinovem gradu je Drago Jančar „razstavil“ gradivo o povojnih pobojih in izšla je knjiga zgodovinskih podatkov z naslovom: „Temna stran meseca“. Vse kaže, da se stvari premikajo.

Zanima me, kaj se je zgodilo s poveljnikom Rupnikovega bataljona, polk. Vukom? Kaj se je zgodilo z njegovim očetom? Nekje sem bral, da je bil pripeljan pred t.im. „ljudsko sodišče“. Skleпам lahko le najhujše.

Zahvaljujem se vam za te knjigi, ki sta mi odprli oči. Zdaj se z vami strinjam v srcu in duši.

Lep pozdrav

X.Z. (ime v uredništvu)

Poročilo predsednika Zveze DSPB Tabor

ob 42. rednem občnem zboru 30. oktobra 1998. Cleveland, Ohio.

Na letošnjem občnem zboru ni volitev novega odbora, ker je odbor na občnem zboru preteklo leto dobil zaupnico za dve leti. Zato bo na današnjem občnem zboru samo nekaj pregled delovanja naše organizacije, Tabor ZSDPB. Pregled sklepov, ki so bili sprejeti na zadnjem občnem zboru, in v kolikem so bili izvršeni. V gotovih točkah so bila podana poročila od tajnika, blagajnika in odbornikov glavnega odbora. Jaz bom poročal iz mojega vidika v koliko je bil dosežen program.

Prvi predlog: Spomenica sprave med partizani in domobranci, to se pravi med komunističnim in protikomunističnim blokom v Sloveniji in emigraciji. Spomenica je bila poslana slovenskim časopisom v emigraciji in Sloveniji za objavo: Družini, Delu, Novi Zavezi in predsedniku RS Kučanu. V Sloveniji je Družina objavila celotno vsebino, Delo delno z komentarjem, ki ni bilo preveč naklonjeno domobrancem. Nova zaveza ni objavila spomenice, razen kritičen del iz objave Dela, ki sramoti slovenske domobrance, kljub temu, da sem predsedniku Nove Zaveze Tinetu Velikonja povdaril, da objavi z komentarjem. Ameriška Domovina je objavila vsebino spomenice. Tudi častni konzul dr. Karl Bonuti je nam čestital z gotovimi pripombami. Kranjska Katoliška Jednota nam ni objavila. Urednik g. Tone Nemeč se je opravičil, da ni prostora v katoliškem Slovencu. V Argentini, Canadi, so vsi objavili, in nam čestitali, za vsebinsko dobro pripravljeno spomenico. Hvala vsem uredništvom za objavo. Prvi del predloga je bil urejen z uspehom, da partizani niso dosegli svojih zahtev, da smo vsi krivi.

Drugi predlog: izvesti spominsko proslavo 55. obletnice tragedije Grčaric, zločina Turjaka in ustanovitev Slovenskega domobranstva s pomočjo vseh krajevnih društev Zveze Tabor DSPB. Tudi to je bilo lepo izvedeno na letošnji junijski spominski proslavi na Orlovem vrhu. Sodelovali so: Argentina, Canada, Milwaukee in Cleveland, tako na sobotnem kot nedeljskem programu. Hvala lepa vsem za pomoč in sodelovanje.

Na splošno moramo biti zadovoljni z delom naše organizacije, v

letošnji poslovni dobi, in upam, da bo domobranska ideja tudi v bodoče živela, zakar je bila organizacija ustanovljena v časten in večer spomin junakom, pomorjenim domobrancem z gral. Leonom Rupnikom na čelu in odločnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom, za ideale Bog, narod, domovina.

Zveza Tabor DSPB v Clevelandu je letos sodelovala tudi pri sprejemu ljubljanskega nadškofa dr. Franceta Rodeta. Tabor je okrasil Orlov vrh z slovenskimi zastavami, za njegov sprejem.

Hvala lepa odboru in članom za sodelovanje in pomoč, za kar se priporočam tudi v bodoče. Pozdrav Vam in vsem našim prijateljem BOG, NAROD, DOMOVINA

Predsednik Zveze DSPB
Milan Zajec

Lojze Galič — 90 letnik

V petek zvečer, 4. decembra, ravno za njegov rojstni dan je naš slavljeneec Lojze v krogu svojih številnih prijateljev in znancev v restavraciji Stari grad veselo praznoval ta svoj jubilej.

Lojze se je rodil v Ljubljani, kjer se je šolal, izobraževal in svojo mladost užival v sokolskih krogih. Ko se je začela komunistična revolucija doma, ni sledil svojim prijateljem, ki so šli po večini v partizane. Ostal je v Ljubljani in se potem še med revolucijo umaknil v Italijo.

Leta 1950 je prišel v Milwaukee in se zaposlil v tovarni Sorgel, kjer je bilo zaposlenih že več Slovencev in ostal tam do svoje upokojitve. Kmalu je pristopil k slovenskim kulturnem društvu Triglav. Bil je več let tajnik, režiser, in bil vedno pripravljen narediti vse kar je bilo v njegovi moči. Lojze je bil tudi dolga leta dopisnik za Ameriško Domovino.

Lojze se je prejšnja leta z ženo Francko veliko ukvarjal s politiko in je še danes zvest in navdušen republikanec. Je tudi zaveden protikomunist in član društva slovenskih protikomunističnih borcev Tabor ter je večkrat sodeloval pri spominskih proslavah z recitacijo ali z govorom.

Lojze je bil in je še sedaj vesel in družaben, poznan povsod in si je pridobil veliko prijateljev med starimi Slovenci. Še sedaj ne zamudi nobene slovenske prireditve, pa naj bo to pik-nik, koncert ali kakršna druga kulturna prireditev. Zelo pa pogrēša svojo ljubo ženo Francko že skoraj pet let, ki mu je bila vedno desna roka.

Bog te Živi še na mnoga leta!

to Ti želimo

člani Tabora

Langus Milan

Ko sem po kratki vesti v našem časopisju zvedel za smrt kolega Milana Langusa, sem se avtomatsko spomnil verza, ki ga naš pesnik dr. France Prešeren v ciklu sonetov pod naslovom Memento mori, citiram z besedami „Kaj znancev je zasula že lopata.“ Res, naša starejša emigracija izumira. Srce se mi je skrčilo ob misli, da moram med preminulimi dodati še enega dobrega znanca in dolgoletnega prijatelja. Spoznala sva se namreč maja meseca — ob končani drugi svetovni vojni — leta 1945 v taborišču, ki je bilo določeno na več travnikih v okolici mesta Forli v severni Italiji za prebegle čete bivših jugoslovanskih protikomunističnih borcev in tam nuditi zatočišče ter hrano in skromno ležišče. Kolega Langus je prišel tja v sklopu primorskih domobrancev. Bil je častnik in poveljnik odreda ga je zelo čislal, ker je vedno dobro in vestno preštudiral vse vojaške akcije, da ni bilo nepotrebnih žrtev. Hitro sva postala prijatelja že zaradi sličnega poklica in enega mišljenja. On je bil kot profesor dobro poučen v fiziki, kemiji in matematiki; z eno besedo, v stroki, ki si jo je izbral. Bil je zelo agilen kajti, ko si je v kratkem času malo podrobneje razgledal živahno življenje v taborišču in ko je bil naprošen od študentov, da bi začel s tečajem predmetov, ki jih je svoje čase učil v gimnaziji, je bil takoj soglasen s to idejo. Na žalost, tečaj ni dolgo trajal, ker čez nekaj mesecev bivanja v Forliju so nas premestili v novo taborišče v Eboli, blizu Salerno (kjer so se izkrcale angloameriške čete za napad na Italijo). V novem, taborišču se nam je porodila ideja, da bi začeli s srednješolskim poukom, ker bivših študentov ni manjkalo in učne moči so bile tudi na razpolago. Pouk je trajal kako leto dni, dokler ni začela popuščati disciplina in niso začele odhajati malo številčne skupine — s tihim privolenjem bivših nasih vojaških oblasti — iz taborišča in jo ubirati proti Rimu, kjer so se nadejale, da se bodo lahko z večjim elanom posvetile svojim strokovnim poklicem v civilni službi. Mnogi od njih ter moj kolega in jaz sva po intervenciji dr. Kreka pri angleških oblasteh dobili zaposlitev v njihovih vojaških objektih, kjer smo bili dobro preskrbljeni gmotno in s prehrano in stanovanjem vse tja do

septembra 1947 leta. Bili smo namreč odpuščeni, ker je takrat angleška vojaška komanda in vojaštvo že začelo zapuščati Italijo zaradi povratka v matično zemljo, vojaške oblasti so pa zamenjale postopoma italijanske čete. Kmalu smo bili poklicani, da se javimo na raznih uradih zaradi dokumentov za emigracijo v Argentino. Pred koncem leta smo bili premeščeni v zbiralno taborišče v Bagnoli, blizu Neapla. Izkoristili smo še tečaj španščine, ki ga je vodil bivši španski borec proti generalu Franku, ki se ga je med ostalimi udeležilo tudi nekaj naših že preminulih političnih voditeljev. Čudili smo se pa „predavatelju“, da je po imenu ulic dodobra poznal Buenos Aires, morda mnogo bolje kot ga marsikdo od nas, ki živimo že več kot pol stoletja v novi domovini. Za novo leto smo se vkrcali na ladjo Santa Cruz ob močnem nalivu in snegu in pripluli okrog 20. januarja v пристanišče Buenos Aires. Po par dneh bivanja v Emigratkem hotelu se je začela ihta, da bi si čimprej zaposlili. Kolega Milan je začel novo kariero kot „peón“, in prenašal težke vreče. Imel je srečo, ker je bil tiste dni razpis od petrolejske firme, da iščejo uradnike in delavce v Comodoro Rivadavia. Hitro in dobro se je zaposlil tam, ker svojčasni študij fizike in kemije mu je prav prišel. Po daljši dobi službovanja na jugu si je izposloval premestitev v centralo v Buenos Airesu, kjer je dopolnil leta, ki so mu še manjkala za upokojitev. Povišali so mu tudi kategorijo.

Ko si je po letih dal zgraditi lično in prostorno hišo v Carlos Paz, sem ga z ženo večkrat obiskal, ko sva se mudila v dr. Hanželičevi koloniji. Dolga leta je bil zdrav kot riba, 25. 12. 1996 mi pa javi, da mi ne more obširno odgovoriti na moje pismo ker, kot sam ugotavlja: „imam smolo z zlomljenim kolkom (cadera); mi začne pešati vid; Tvoje pismo sem bral z lupo in pisanje mi več ne gre od rok.“ Je pa zanimivo, dolga leta je bil gluha na eno uho, ker je v njegovi bližini eksplodirala granata. Pa se mu je na stara leta povrnil. Imel je lepo knjižnico, ki jo je poklonil, ne vem pa kakšna usoda je naletela zbirko dragocenih slikarskih umetnin naših slovenskih avtorjev. O tem so verjetno na tekočem dediči.

Naj končam! Kakšen je bil profesor Milan Langus kot človek, šolnik, pedagog in vojak? Kot sem imel priliko spoznati in poznati, bi se upal trditi, da se v razgovoru in debati ni nikoli pre naglil, ampak si je vzel potreben čas za dobro premišljen odgovor. Kot človek, ki je razumel momentalno situacijo, se bom omejil na svoj primer, ko sem

bil pred dolgimi leti v gmotnih škripcih in ga prosil za posojilo, ni niti trenil z očesom in mi sam prinesel denar. Kljub temu, da sem večkrat ponujal, da mu vrnem posojeno, ni hotel o tem nič slišati. Vem, da je bil sličen slučaj z več naših sorojakov. Kot šolnik in pedagog vem, da je bil priljubljen pri mladini, kjer je s primerno disciplino dosegel velike uspehe in da so se ga njegovi študentje s hvaležnostjo spominjali. Kot vojak, častnik in poveljnik je znal prepričati svoje podrejene za kaj se borijo in akcije speljal vedno tako, da je bil čim manj žrtev.

Osebnostno se zavedam in priznam, da me je njegova smrt zelo potrla. Prenehali so vsi osebni in pismeni stiki, ki sva jih izmenjavala več kot pol stoletja. Smatral sem ga za pravega prijatelja in bil o tem prepričan. Naj mu bo lahka argentinska zemlja in naj se ga usmili Vsemogočni Bog, ki bdi nad nami vsemi.

Prof. Stane Hafner

Spoštovani g. urednik!

Vljudno Vas prosim, če bi po možnosti čimprej objavili moj dopis „Domobranci še živimo“ v reviji Tabora, za kar se Vam že vnaprej najlepše zahvaljujem. Vi ste sedaj glavni steber naše revije Tabor, da lahko nadalje še živi. Za vse to delo se Vam najlepše zahvaljujem in Vaše ime bo po moje ostalo lepo zapisano v naši bodoči slovenski zgodovini. Nenadna smrt je iztrgala med nami dr. Stankota Kocipra. Na njega imam nad vse lepe spomine še iz Ljubljane, ki sva si bila že tam velika prijatelja. Če mi bo prilika dana, bom sam kaj o njemu napisal v naši reviji Tabor. On je bil vedno do vsakega prijatelj, ki je vedno gledal na to, kako bi našim ubogim Slovincem pomagal.

Z Tonetom Maticičem sva si bila še iz Italije velika prijatelja. Zlasti pa za časa, ko je bil on še zdrav in urednik revije Tabora, ki sva si pogostoma med sabo dopisovala. Prosim Vas, če bi mi sporočili o njemu, kako se ima.

Želim Vam in Vaši družini vesele in srečne božične praznike ter obilo sreče in Božjega blagoslova za Novo leto 1999.

Vedno vaš prijatelj

Jože Vrtačnik

DAROVALI SO

Za tiskovni sklad

Juha Marica	kan \$ 10.-
Kastelic Ivan	kan \$ 5.-
V spomin na brata Toneta Kolenc, sestra Milena Šalehar	kan \$ 100.-
Dr. Frank Lukež	\$ 120.-
Dr. Tine Meršol	\$ 100.-
John Hainrikar	\$ 30.-
Branko Pogačnik	\$ 10.-
Ivan Mehle, namesto cvetja na grob dr. S. Kocipra	\$ 30.-

V socialni sklad

v spomin Ivana Jakoša	
Jakoš Vida	\$ 30.-
Bambič Ivan	\$ 20.-
Kolman Mara	\$ 20.-
Coffelt Mary	\$ 20.-
Dr. Mejač Miha	\$ 20.-

Mejač Franjo	\$ 20.-
Širok Emerik	\$ 20.-
Kumovar Ivan	\$ 10.-
Kunovar Jože	\$ 10.-
Galič Lojze	\$ 10.-
Limani Janko	\$ 10.-
Smolič Jože	\$ 10.-
Kadunc Marička	\$ 10.-

Za Tolstojev sklad

Frank in Rezi Ferkulj	\$ 100.-
-----------------------------	----------

Za Rožmanov dom

Jenko Janez in Angela ob praznovanju	
zlate poroke	\$ 200.-
Jože Bernik	\$ 200.-
Franc Bidovec	\$ 50.-
Ivanka Puhek	\$ 10.-
Kralj Edo	\$ 10.-

Naslovna stran

*Obtoženci z Nagodetovega procesa
med branjem obsodbe.*

Prva vrsta od desne: dr. Črtomir Nagode, Ljubo Sirc, inž. Leon Kavčnik, dr. Boris Furlan, Zoran Hribar, Angela Vode, Metod Kumelj. Za njimi v drugi vrsti še Pavla Hočevar, Svatopluk Zupan, Bogdan Stare, Metod Pirc, Vid Lajovic, Franjo Sirc, Elizabeta Hribar.

VSEBINA

V leto 1999	1
Brez Maistra Maribor ne bi bil slovenski - Mojca Šorn	3
„...Mi pa smo vžgali v naša srca maščevanje kot program in vsebino...“ - Tone Seliščar	7
Odlomek iz knjige „Ukane“ (tretji del) - Tone Svetina	10
Pismo Ribičiču - Jelka Mrak Dolinar	17
Teharski otroci	22
Spomioni na otroško taborišče na Petričku - Albina Podkoritnik	23
Zgodovinske izkušnje za prihodnjost - Ivan Korošec	26
S preteklostjo zoper prihodnost - Božidar Fink	30
Sodba v imenu ljudstva - Janez Matašič	32
Dolenjska, slovenska Kalvarija! - Blaž Potočnik	37
Domovini - Ivan Pregelj	38
Zavržena kitara - Ivan Korošec	39
Nacionalna ilegala in slovesnost v Mozlju	40
Domobranci še živimo! - Jože Vrtačnik	41
Pismo iz domovine - XZ	43
MED NAMI	44
ODŠLI SO	46
DAROVALI SO	III

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619